

Anul XV nr. 19 (571) — 7 mai 1966

Proletari din toate țările, uniți-vă!

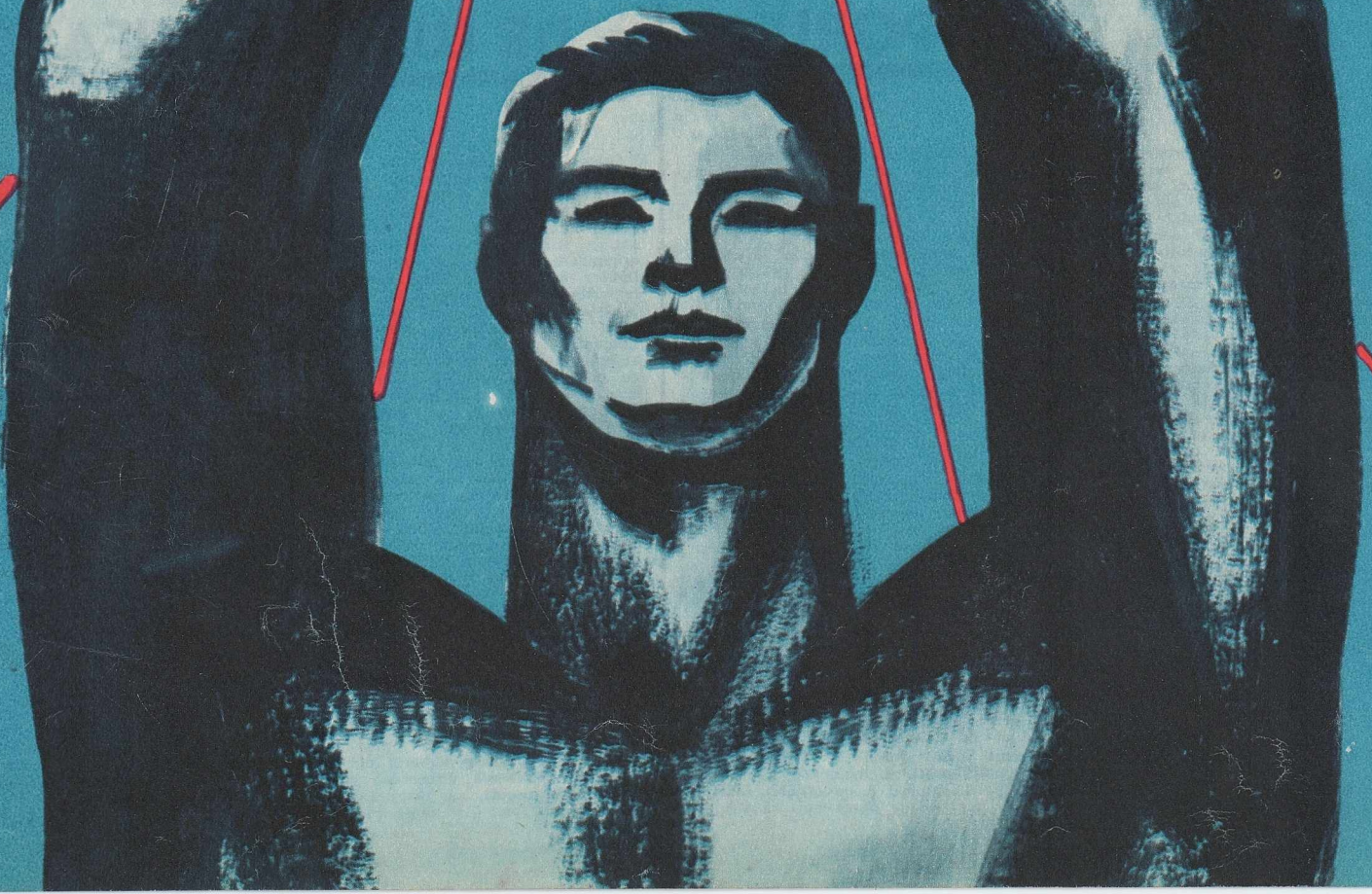
Flacăra

1921

1966

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deja

O aniversare scumpă întregului popor

Stelian NIȚULESCU
președintele Asociației juriștilor din Republica
Socialistă România

Zoe BUGNARIU
profesor la Facultatea de filologie, Universitatea
Babeș-Bolyai, Cluj

ÎN SLUJBA POPORULUI

Împreună cu atîția alți intelectuali — profesori, medici, juriști, scriitori, ziaristi — am avut fericirea să mă alătur, încă din anii dintre cele două războaie, luptei duse de Partidul Comunist Român pentru dezrobirea socială a poporului muncitor, pentru înflorirea patriei noastre, pentru pace și socialism. Este o mare bucurie pentru mine, astăzi, cînd privesc în jurul meu și recunosc în mărețele realizări ale României socialiste, înfăptuite și depășite visurile de tinerete ale celor care, cu decenii în urmă, ne-am aliniat sub steagul glorios al partidului. Și cit de grea a fost lupta! Pe măsură ce sărăcia și lipsurile adinceau spiritul de revoltă al masei muncitoare, creștea și teroarea dezlănțuită împotriva lor. Cei care aveau însă cel mai mult de suferit erau, firește, comunistii, adică cei care, cu riscul libertății sau al vieții lor, își luaseră sarcina de mare responsabilitate de a conduce poporul la luptă pentru schimbarea din temelii a societății. Pentru a înfrunta presiunea, partidul folosea o nelimitată varietate de metode de luptă, în așa fel încît orice împrejurare, oricît de potrivnică, să poată fi un prilej de a face auzit cuvîntul partidului în problemele care frîmțeau poporul. Este tocmai ce aș vrea să subliniez prin evocarea citorva fapte petrecute în acei ani eroici.

revelion, nu glumă

Era în iarna anului 1932-1933. Potrivit unor sarcini primite din partea partidului

urma să folosim prilejul tradiționalei petreceri de Anul nou pentru a reuni un grup mai numeros de muncitori grivițeni, cărora avea să le vorbească un tovarăș. Organizația de partid a Capitalei folosind situația încă legală atunci, a asociației „Ajutorul Muncitoresc Român” (A.M.R.) a organizat în numele ei trei serbări de revelion, între care una în str. Vasile Gherghel nr. 35 din cartierul Grivița, într-o fostă prăvălie, unde s-au pregătit cele necesare. Lucrurile au mers la început fără greș. S-au făcut expunerile politice programate, participanții au primit lămuriri într-o seamă de probleme ridicate de ei și apoi, într-o atmosferă de încredere și bună dispoziție, s-a ridicat un pahar de vin pentru victoria luptei noastre comune. Tocmai atunci însă au sosit și jandarmii în cîteva camioane. Firește, am refuzat să le deschidem ușa de bunăvoie. Doar nu erau invitații noștri! Au spart ușile cu patul armei, noi i-am întîmpinat cu scaune, sifoane și pumni. Fiecare din cele patru încăperi ale localului a trebuit să fie cucerită de jandarmi într-o încăierare generală în care noi eram depășii numeric. Pînă la urmă am fost scoși din local și încărcăți în camioanele deschise care au pornit spre Prefectura poliției. Cînd am ajuns în Calea Victoriei, în dreptul fostului palat regal, la un semnal dat dintr-una din mașini, și preluat de îndată și de celelalte, au izbucnit lozinci minioase împotriva terorii polițienești, a încălcării libertăților cetățenești, împotriva guvernului reacționar. Nimeni nu ne putea opri să strigăm

AMINTIRI DIN ANII DE LUPTĂ ANTIFASCISTĂ

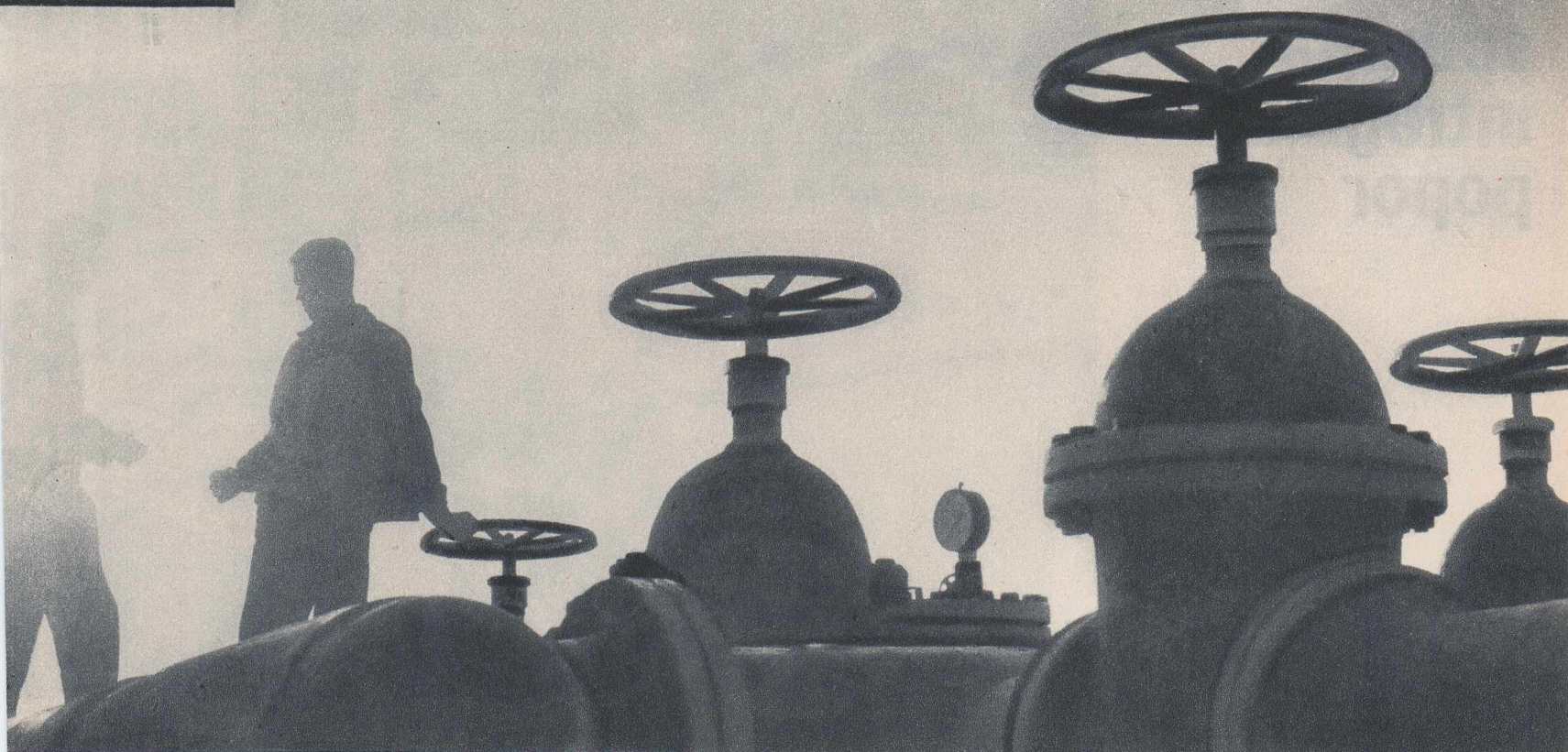
Luptele revoluționare ale oamenilor muncii, conduse, organizați de partid, au avut asupra vieții sociale și politice a țării o imensă înrîurire. Prin amploarea și caracterul lor combativ, prin forța și nivelul înalt de organizare, luptele ceferiștilor și petroliștilor au constituit una din cele mai importante bătălii de clasă purtate de proletariatul român, un moment remarcabil în istoria poporului nostru. Partidul Comunist Român a știut să îmbine în această perioadă formele muncii ilegale cu cele legale, creînd numeroase organizații antifasciste și editînd, pe lângă publicațiile ilegale, și gazete legale, care au avut larg ecou în rîndurile cititorilor.

Studentă fiind, am început să trăiesc din plin lupta dusă de către clasa muncitoare din România pentru închegarea unui larg front popular antifascist. În acest front Partidul Comunist Român a atras cele mai diferite pătri sociale și organizații interesate într-un fel sau altul în lupta împotriva fascismului. Între aceștia intelectuali, studenți. Comitetul județean al P.C.R. Cluj hotărîse să editeze o publicație legală. Mi s-a cerut colaborarea și iată-mă prinsă în plină activitate ziaristică. „Alte zări”, acesta era numele gazetei care a apărut la 26 noiembrie 1933; se tipărea într-o tiparniță din Cluj de pe actuala stradă Șincai. Cîte emoții pentru noi cei care o redactam! Ca să pătrundă cit mai rapid în mase și mai ales printre studenții de la Universitate, pe lângă difuzarea ce se făcea prin chioșcuri, am răspîndit-o și noi de la om la om. Țin minte că mergeam

cu pachetuț de ziare și ne înghețas minile de frig, dar cine să țină seama de intemperii! „Alte zări” avea pe pagini, un ziar mic în fond, dar combativ, scris cu pasiune, care se opunea în acest oraș din Ardeal, terorii și goanei din ce în ce mai aspre împotriva clasei muncitoare și elemente progresiste, dezlănțuite de către clasa dominantă. De aceea nu a putut scurta multă vreme de rigorile cenzurii și fost suspendat. Dar în jurul lui s-a grupat un nucleu de tineri — mai ales studenți de la medicină — care au atras spre mișcarea antifascistă.

Suspendarea ziarului n-a însemnat gîrea acțiunilor noastre. Pentru că vara anului 1934 urma să aibă loc în Paris un congres antifascist al femeii căruia în contextul internațional îi dădea o mare importanță, Partidul Comunist Român a hotărît să popularizeze acest congres. Începînd din luna mai fost organizate, la indicația partidului, adunări cu femeile, în cadrul cărora vorbea despre pericolul războiului — care-l pregătea Germania hitleristă. — buiau de asemenea tipărite ilustrate, nifeste, care să vorbească despre lupta antifascistă a femeilor și inserate în aceste publicații. În ziarele locale de atunci, pe lângă informații, trebuia să imprimăm tenta legalității, de acțiune de luptă cu oficialitățile, cu cenzura fost de loc ușoară și reușita s-a dat și marii influențe și prestigiului pe care îl aveau intelectualii antifasciști. Așa pe străzile Clujului au apărut afișe a

(Continuări în pag.

Conducte la combinatul de îngrășăminte azotoase din Tg. Mureș.

acad. Gh. MIHOC
rectorul Universității din București

ÎNFLORIREA ȘTIINȚEI ȘI CULTURII

Universitatea a 45 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român îmi pare un fericit prilej — ca membru partid și ca om de știință — de a celebra înflorirea fără precedent pe care o cunoaștem în anii puterii populare și cultura patriei noastre, datorită sprijinului și îndrumării continue ale partidului.

Oamenii de știință înțeleg astăzi pe deplin rolul important ce le revine în construcția socialistă și, stimulați de dăruirea și sarcinile mărețe pe care comuniștii le pun în fața științei, obținut și obțin succese de neconștientat în toate domeniile de cercetare, fiind tot mai mult prestigiu științei și culturii românești peste hotare. Așa că să vorbesc, în acest cadru, despre calitatea mea, matematică, ce ocupă o poziție deosebită în știința noastră contemporană.

Acum în trecut cercetarea matematică putea să-și făurească o tradiție în țara noastră, aceasta s-a datorat muncii și devotamentului față de țară și față de știință, al unor savanți ca Gheorghe Ica, Al. Pantazi, Traian Lalescu, Pompeiu, S. Stoilov, Al. Miller, care lucrările lor au deschis căi noi în știința importantă ramură a științei. Condițiile materiale și morale deosebite create în anii puterii populare, sprijinul acordat cercetării științifice au determinat lărgirea considerabilă a domeniilor de matematică abor-

date. Înființarea unor institute de matematică pe lângă Academia Republicii Socialiste România la București și la Iași, a Institutului de calcul din Cluj și a Centrului de statistică matematică, ca și dezvoltarea catedrelor de matematică din învățământul superior, în special la universitățile din București, Iași și Cluj, au permis constituirea unor nuclee de cercetare puternice. Acestea din urmă tind să creeze curente științifice proprii, ocupând un loc tot mai însemnat în cercetarea matematică pe plan mondial. Numărul cercetătorilor tineri a crescut într-o măsură considerabilă.

Orientarea studiului este corelată cu direcțiile principale de cercetare modernă ale matematicii, fiind totodată — conform indicațiilor partidului — strâns legată de nevoile economiei naționale. În același timp se continuă cercetările cu tradiție în țara noastră în teoria funcțiilor de variabilă complexă, geometria diferențială, studiul ecuațiilor de tip parabolic și eliptic, teoria matematică a propagării perturbațiilor, mișcările subsonice, teoria probabilităților. De asemenea, sunt abordate ramuri moderne ca: logica matematică, algebra abstractă, topologia, teoria mecanismelor automate, analiza funcțională, statistica matematică, programarea matematică etc. În aceste domenii au fost publicate un număr însemnat de lucrări științifice în revistele din țară sau din străinătate, care au găsit un larg ecou în rindul specialiștilor.

Scoala noastră matematică, continuând tradițiile sale, a înregistrat succese de

Al. I. GHILIA

ÎNCHINARE

Așadar, 45 de ani glorioși de luptă, 16 426 de zile și 16 425 de nopți înmulțite cu zilele și nopțile fiecărui luptător căzut sau care a rămas în picioare; înmulțite sau adunate ca un corolar apoteotic la toate ecurile revoltei și luptei unuia întreg popor în decursul zbuciumatei și milenarei lui existențe; 197 100 ore de zi și 197 100 ore de noapte dintre care o bună parte petrecute în temnițe și lagăre, sub sirma ghimpată, între baionete, cu cătușe la mâini și picioare, când fiecare minut, fiecare secundă însemna o amenințare, când peste întreaga țară se profilau umbrele zăbrelelor și-n spatele fiecăruia se ridica, golgotian, zidul de execuție.

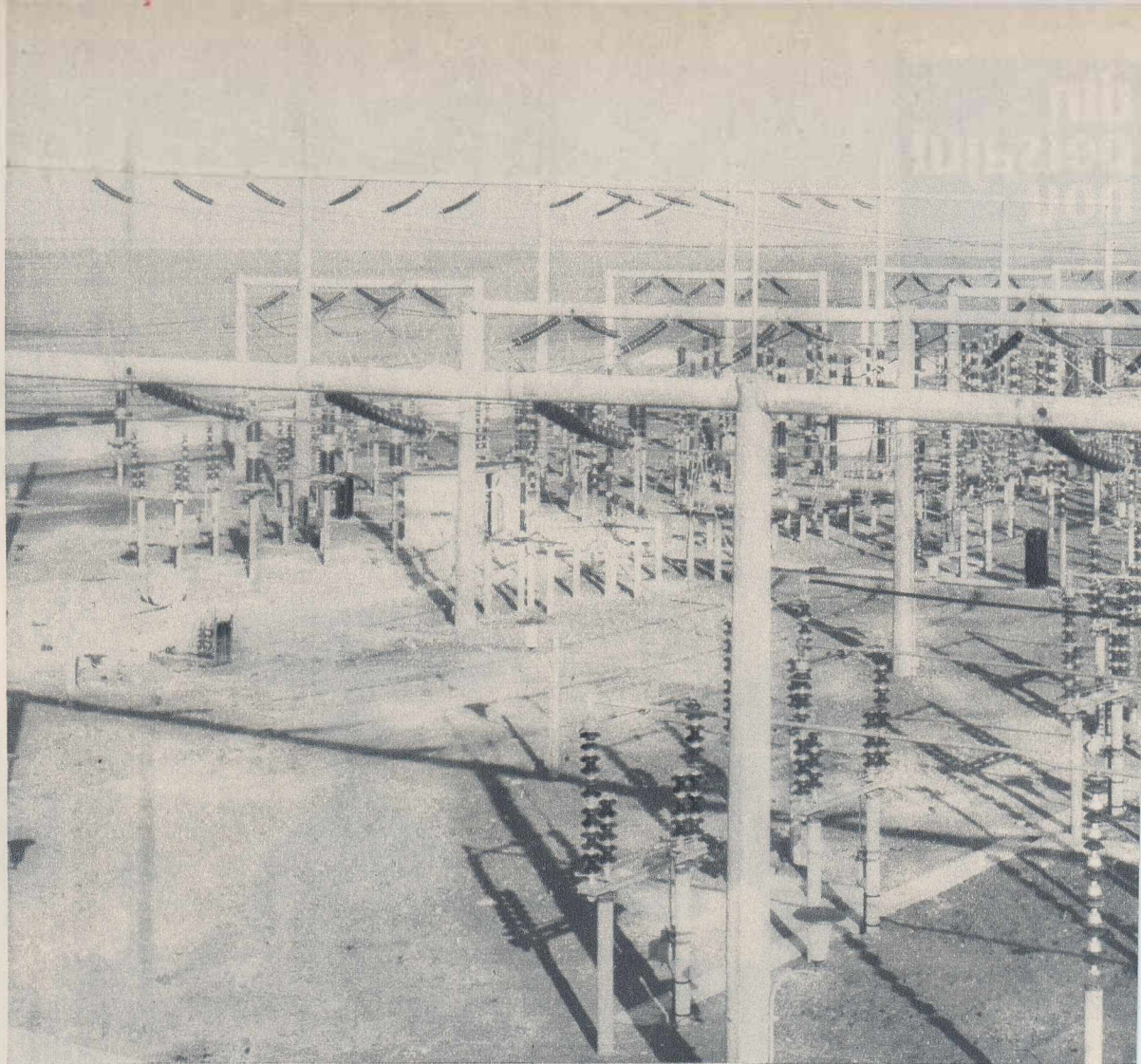
Dar anii de singeroasă teroare n-au putut înfringe forța partidului, n-au putut înăbuși glasul comuniștilor, nu le-au putut curma lupta. După 20 de ani de la scoaterea în afara legii a Partidului Comunist, după două decenii de luptă ilegală, la sfârșitul iminent al războiului, în vara anului 1944, un ministru din guvernul Antonescu mai scria aceste rânduri de ură inverșunată:

„Astăzi mai mult ca oricând, când vânturile de destrămare socială bat cu violență din toate părțile iar curentele extremiste caută să-și creeze drum chiar în rîndurile maselor rurale, se impune ca organele de poliție și jandarmerie să fie la înălțimea cerințelor. Și aceasta este cu atât mai necesar cu cât noi știm că în acțiunea lor, curentele extremiste nu precupețesc nici un efort, iar lupta pe care o duc este o luptă pe viață și pe moarte”.

Într-adevăr, pe viață și pe moarte!

Amintiți-vă sau recitiți presa vremii sau încercați numai să vă imaginați procesele care se țineau lanț dintr-un capăt în altul al țării; măsurile criminale care se luau împotriva oricărei mișcări și gândiri de stînga, de la cărțile de literatură arse în piețe publice, pînă la suspendarea profesorilor universitari progresiști, amenințarea și moartea directă, fie la lumina zilei, fie tilhărește și laș, noaptea. Amintiți-vă Doftana și zidurile prăbușite care-l ucideau pe Ilie Pintilie; amintiți-vă lagărul de la Tg. Jiu și de temnița de la Ribnița; răscoliți arhivele istorice; vizitați casele conspirative și străzile, cite mai există, pe unde se aruncau „fluturași” sau se lipeau manifeste sau aveau loc acele tulburătoare și eroice întâlniri conspirative. „Curentele extremiste” incriminate de generalul care ațîța instrumentele de cavername ale haitei de polițiști și jandarmi, lupii de pază ai unui regim de mitralieră și baionete, „curentele extremiste” incriminate de subsecretarul de stat erau cei mai buni și mai curajoși fii ai poporului, suflet curat, demn și neînfricat al României muncitoare, al României revoluționare, al României cu mințile înfipte în glia străbună și ochii ațintiți spre ziua de azi, zi care s-a înfăptuit bărbătește în lupta cea mai inverșunată și decisivă din toată istoria poporului nostru. În ciuda oprirnării brutale și singeroase, în ciuda întregului aparat burghez concentrat și-n stare de alarmă și de ripostă de la baionetă pînă la ultima lege „promulgată” în palatele celor ce stăpîneau țara, în ciuda minciunii ignobile pe care o con-

o aniversare scumpă întregului popor

prof. univ. Florin CIORĂSCU
membru corespondent al Academiei Republicii
Socialiste România, membru în Consiliul Național
al Cercetării Științifice

CĂI LARG DESCHISE ȘTIINȚEI

A 45-a aniversare a sa găsește partidul nostru înconjurat de dragostea și respectul întregului popor.

În anii care s-au scurs de la eliberare, România a cunoscut, sub conducerea partidului, un ritm neobișnuit de înalt de dezvoltare. În acest context, aș dori să mă refer la efortul considerabil care se depune actualmente în țara noastră pe tărîmul științei, pe baza contribuțiilor originale.

Este îndeobște cunoscut că partidul nostru se preocupă intens de organizarea tot mai eficientă a activității științifice. „Introducerea pe scară tot mai largă a cuceririlor științei în toate domeniile activității sociale — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R. — va asigura obținerea unor succese și mai mari în opera de desăvîrșire a construcției socialiste, va întări și mai mult independența și suveranitatea țării noastre, va grăbi înaintarea Republicii Socialiste România pe drumul progresului material și spiritual, al bunăstării și fericirii întregului nostru popor”.

Unul din factorii esențiali de creștere a economiei unei țări îl constituie astăzi după cum se știe, capacitatea de inovație tehnică. Pe plan mai restrîns, succesul unei întreprinderi depinde nu numai de calitatea cit mai bună și de prețul de cost cit mai scăzut al producției sale curente, ci și de rapiditatea cu care ea poate să lanseze pe piață produse noi cu caracteristici superioare. Or, decalajul între punerea la punct și difuzarea generalizată a unui procedeu nou nu se mai măsoară acum în decenii, ca altădată, ci în ani și chiar în luni; iar în industriile a căror activitate se sprijină cu precă-

dere pe rezultatele cercetărilor științifice cele mai recente, ritmurile de inovare tehnică și de creștere globală sînt cu deosebire ridicate.

În trecut mulți credeau că este suficient ca omul de știință să-și orienteze cercetarea după fantezia sa. În prezent însă, cînd s-a scurtat foarte mult timpul necesar pentru ca un rezultat științific să ajungă din faza de laborator în cea de producție, asemenea metode nu mai sînt întru totul justificate. Iată de ce, crearea, la noi în țară, din inițiativa partidului, a Consiliului Național al Cercetării Științifice, vine să răspundă unei necesități reale. Consiliul își propune să lege cercetarea, în totalitatea ei, tot mai strîns de cerințele economiei, oferind astfel un cîmp larg de manifestare oamenilor de știință. Fizicienii, de pildă, își pun întrebarea: în ce direcție trebuie să-și orienteze cu precădere cercetările — spre studiile privind energia nucleară sau spre cele ce urmăresc aplicarea radioizotopilor în industrie? Consiliul este cel care poate defini prioritățile și în acest sector, în raport cu nevoile economiei. Totodată, consiliul va promova pe scară și mai largă cercetarea fundamentală originală, facilitînd și contactul tot mai strîns între teoreticieni și cei care se ocupă de cercetări aplicative sau care lucrează direct în producție.

Înțeleapta și clarvăzătoarea politică pe care Partidul Communist Român o duce în domeniul științei se bucură de un ecou adînc în rîndul cercetătorilor creînd premise pentru sporirea considerabilă a contribuției lor la dezvoltarea economiei socialiste, la înflorirea patriei.

Radu BOUREANU

VÎRSTA NOASTRĂ, VÎRSTA PARTIDULUI

Îmi pare rău că nu mai sînt tînăr. Să fiu măcar, după concepția dantescă, jumătate cale a vieții noastre, acel „Nel mezzo del cammin di nostra vita”, care o prețuia divinul Alighieri, la cifra de 40 de ani. Aș fi avut atunci, aproape vîrsta partidului, cu cinci ani mai tînăr. Aș fi vrut să fiu și mai tînăr. Să mă fi născut sub arcuiera acestui curcubeu apoteotic al splendorii timpului nostru. Să aflu această nouă mitologie a lumii eroilor revoluției și pleiada fără sfîrșit a eroilor revoluției și pleiada fără sfîrșit a eroilor diurni, necunoscuți, dar știuți, constructorii propriei lor vieți.

Mă gîndesc, că ne-am născut totuși, cu inima bătînd, cu auzul la pîndă, încă nedeprins să distingă marele freamăt al epopeei transformatoare, care venea către noi, pe vadul ei organic.

Mă gîndesc, că dacă privirile clare străbat timpul, adîncul drumului străbătut pînă azi, deosebesc etapele parcurse și disting siluetele noastre morale, micile pietricele cu care am contribuit să se paveze acest drum ce se deschide din ce în ce mai larg, mai puternic așezat pe solul destinului nostru.

Dacă amîntesc despre noi, nu o fac cu sentimentul orgoliului, ci al devoțiunii. Cu sentimentul soldatului care și-a împlinit obscur dar cu îndrîjire datoria.

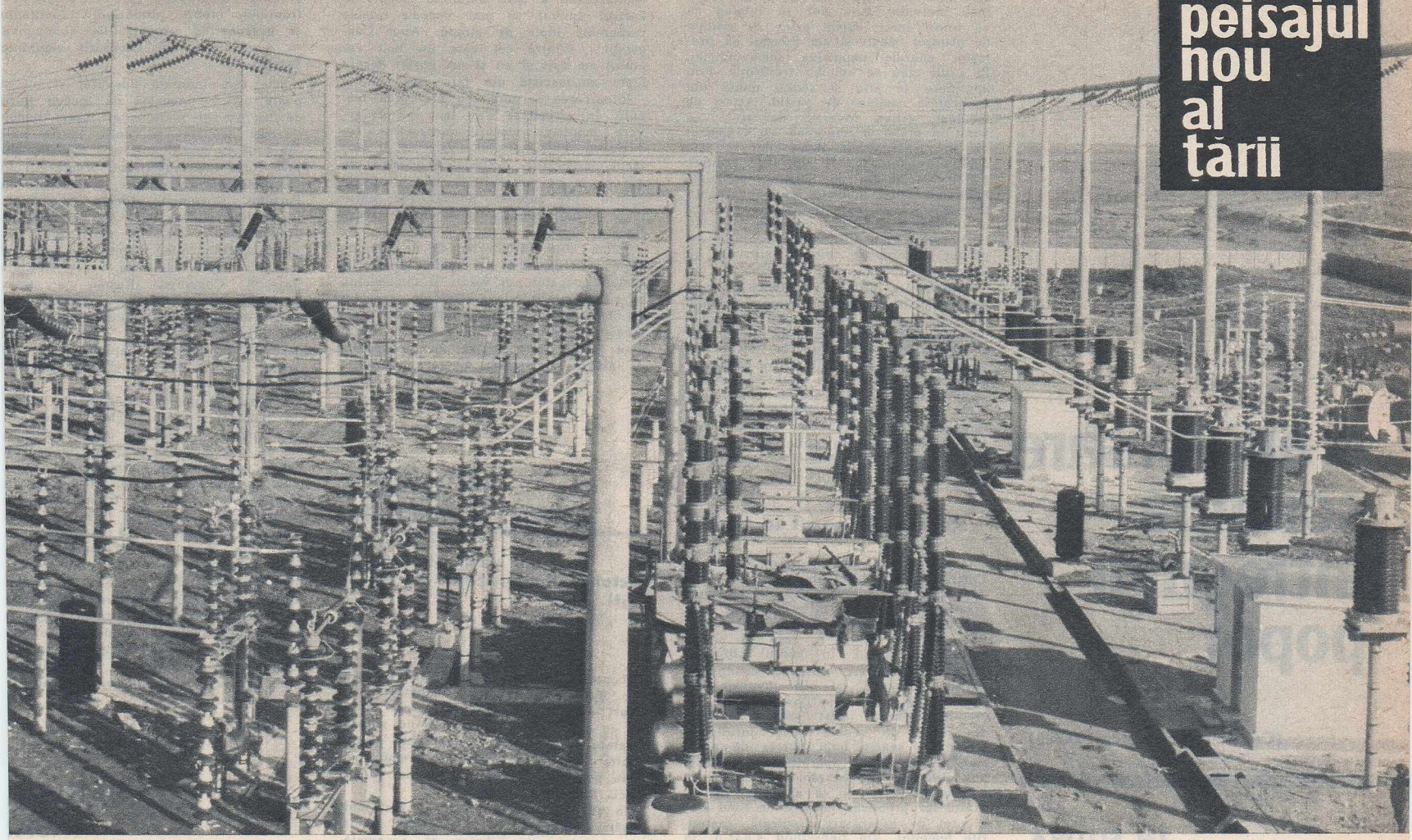
Despre care „Noi” este vorba? Desigur, despre noi, care n-am încetat să

fim tineri, fiind contemporanii și creșterii sensibili ai tinereții partidului, și acelei tinereți morale, organice, izvorînd din însușirea anteică, de a imprima în primii veșnica prosepțime prin contact cu poporul.

Ne simțim, să ne fie iertată aparent infatuare, uneori mai tineri, unii scriitori mai demult angajați, pe drumul vieții decît unii scriitori desemnați să preia stafeta. Dar nu e timpul și prilejul de a vorbi despre asemenea lucruri. Ele sînt cunoscute. Este timpul și prilejul de a înălța laolaltă ramul de finic, să dăsenăm cu el, pe memoria lumii imaginii calde ale marelui poem al dragostei recunoștinței unanime pentru bătrîneț înțelepciunii și pentru tinerețea, for creatoare a acestei entități morale care ne conduce din clipă în viitor, în, spre acel viitor care se desenează cele mai largi și sigure dimensiuni.

Strămoșii daci, strămoșii plăieși, strămoșii iobagi, strămoșii luptători comuniști, pentru că am început să avem asemenea strămoși, își înalță parcă ființa noastră, simțirea mindriei și mîndriei căi înconjurată cu privirea prinsul unei strălucite patrii în dimensiunile ei creatoare. Dacă luna mai este luna împlinirii primăverii, sărbătoarea din ziua de 8 a lunii este sărbătoarea primăverii continue a poporului.

din
peisajul
nou
al
tării

Stația de transformare a marelui combinat de aluminiu de la Slatina.

Constantin CHIRIȚĂ

ARMONIE

Sînt adevăruri care trebuie repetate, adevăruri fundamentale și unul din ele îl constituie relația de deplină armonie dintre politica partidului nostru și activitatea de scriitor.

Scriitorii se întîlnesc pentru prima dată cu o ideologie și cu o activitate politică deschisă care corespunde în primul și în primul rînd idealurilor ce însufleșesc profesiunea noastră și mai ales umanismului pe care este chemat să-l slujească lucrările noastre. Ideologia comunistă este prin esența și definiția ei generoasă, activitatea politică în ansamblu și în amănunt plantează această generozitate în spațiile patriei noastre, sub forma acelor surse de putere pe care le numim: uzine, șantiere, mine, centrale electrice, fabrici, sub forma acelor locașuri în care viața de toate zilele se împarte în ore de odihnă, de destindere sau de meditație. Și toate acestea se înfăptuiesc cu o dinamică nemaivăzută. Spațiile altă dată goale se umplu mereu, parcă sub impulsul unei geometrii care conduce spre un punct sigur de întîlnire două paralele nedespărțite: necesitatea și estetica.

În fața acestor realități clare și demne, scriitorii nu trebuie să mai scoțosească buzunarele unei imaginații chinuite pentru a face literatură. Țara intră în areagă și plină de izvoare și ele distilează acea apă cristalină, materială, pe care ne-o închipuiam altă dată în ideal.

Aceste izvoare constituie nutriția noastră spirituală și condiționează operele noastre, pentru că ele sînt pline de fapte, de locuri, de oameni, de ritm, de muncă, de satisfacții.

Eu văd în îndrumarea și în grija partidului față de literatură și față de scriitorii un apel scris nu numai cu litere, ci și cu fapte concrete care confirmă și autentifică literele. Mi se pare că fiecare frază a acestui apel permanent îi corespunde o faptă, și această faptă are înfățișarea unei uzine, a unei școli, a unui teatru, a unui bloc cu zece de locuințe. De aceea scriem și trebuie să scriem din ce în ce mai mult despre societatea în care trăim. Ea este expresia generoasă, materializată a unei ideologii invincibile și a unor brațe în care s-a împlîntat puterea acestei ideologii. Dătuind forma artistică a societății noastre, noi nu facem altceva decît să ducem la întîlnire fecundă sentimentele umaniste proprii scriitorului cu ideile mari, nobile, active ale epocii noastre. În organizarea acestei întîlniri fecunde, în organizarea ei firească, directă, în transformarea ei într-un act necesar, de elementară necesitate vedem noi grija și atenția partidului. Ea ne păstrează neștirbită personalitatea și condițiile firești și ne urcă pe o treaptă de unde se poate vedea pînă la mari depărtări orizontul. Vedem patria noastră socialistă, îi vedem viitorul înalt.

Ion GHEORGHE

RAȚIUNEA ÎNSĂȘI

Partidul Comunist a intrat în istoria românilor pe poarta principală. Organism politic de modernă descoperire, cu filozofia cea mai clară, reprezentînd cea mai tînără clasă socială, exponent al celui mai înaintat și viu mod de producție, partidul marxist a fost întîmpinat cu o violență nemaîntîlnită de către categoriile înapoiate.

I-au răstălmăcit idealul, a fost provocat, scos în afara legii; activiștii lui întemnițați, schingiuiți, lichidați.

Intrucît însă reprezenta o necesitate inevitabilă a istoriei nu l-au putut înlătura.

La început l-au ignorat; chestiunile politice ale României, credeau oamenii de stat antinaționali, că pot fi rezolvate fără Partidul Comunist. În momentele cele mai importante, la răscrucele cele mai diverse totul era dirijat de a se rezolva fără comuniști, împotriva lor, dar tocmai de aceea împotriva poporului român însuși.

Era atît de strînsă lupta și viața Partidului Comunist Român cu viața poporului și a patriei, încît ocolindu-l de la consultările și practica politică burgheză a trădat. A trădat România în cele mai cruciale momente ale istoriei sale.

Intrări în războaie ce ne-au adus prejudicii, angajări împotriva intereselor noastre de națiune pașnică, tratate de retrocedări și vinzări — pomite din spaima și ura față de comuniști, acestea au constituit trădări la tot pasul.

Fiul legitim al întregii noastre istorii, Partidul Comunist nu s-a lăsat intimidat, ignorat, și tot timpul națiunea a avut

un tovarăș și un sfătuitor de nădejde în cele mai grele momente ale sale.

Din tipăriștele ilegale ale partidului apăreau manifestele comunistilor, propunerile de îmbunătățire a situației poporului; programe de-a scoate demn și cu cît mai puține jertfe România din împasurile economice și politice în care burghezia o angajă.

Unor partide mistificatoare, hrăpărețe, dezorientate și încăierate pe pradă el le-a opus existența și lupta sa clară, ideologia sa bine întemeiată. Unor politicieni impostori, compromiși, el le-a opus activiștii săi — bărbați clarvăzători, cu dragoste de patrie, fii ai poporului, poporul însuși.

Violențelor fascismului, degradării omului, el a opus protestul sănătos, coeziunea claselor producătoare de bunuri, solidaritatea cu toate popoarele iubitoare de pace și omenie.

În cele mai grele momente ale României moderne el și-a dat examenul în mod strălucit, a obținut prețuirea și încrederea poporului român. Națiunea și-a întors fața de la conducătorii ce-au trădat-o, a întors armele, s-a alăturat Partidului Comunist, și-a dat destinul pentru totdeauna în grija și priceperea lui.

Împrejurarea era una dintre cele mai dramatice. Cînd se afla în pericol însăși existența ființei noastre, a patriei și-a istoriei noastre, el a ieșit din interdicție și lagăre de concentrare, a ridicat culorile naționale și-a luat pe umerii activiștilor săi soarta noastră.

De la insurecția armată destinul statului român, soarta națiunii, au fost date

o aniversare scumpă întregului popor

(Continuări din pag. 2-3-5)

ÎN SLUJBA POPORULUI

de Stellan NIȚULESCU
președintele Asociației juriștilor
din Republica Socialistă România

lozincile noastre, iar trecătorii de pe stradă, numeroși în acea noapte de Anul nou — priveau uimiți în urma mașinilor, admirând curajul muncitorilor comuniști arestați. Această acțiune de protest zgomotos menită să atragă atenția și simpatia celor din jur s-a repetat câteva zile mai târziu pe chiar sălile tribunalului unde, o parte dintre noi, reținuți de poliție, am fost aduși pentru confirmarea mandatelor de arestare. De îndată ce am început, împreună cu tovarășii arestați, să vociferăm în Sala pașilor pierduți, numeroși colegi și alți cetățeni ne-au înconjurat cu simpatie, alăturându-se protestelor noastre. Am dat mult de furcă gardienilor până ce ne-au putut izola în birourile cabinetului de instrucție.

mitingul de la banca națională și corul de la prefectură

Mai 1932. Ca de obicei, poliția — prăvăitoare — începuse să facă arestări printre comuniști în preajma zilei de 1 Mai. Obligați să procedeză cu oarecare tact la aceste arestări pentru a nu stârni opinia publică, agenții Siguranței încercau să-și atragă victimele în fel și fel de curse. Toți cei ce ne simțeam vizate de intențiile Siguranței, încercam — potrivit instrucțiunilor partidului — să ne sustragem urmării, schimbând provizoriu domiciliul, locuind la cunoscuți etc. Personal, am reușit să scap de copiii poliției până în ziua de 3 mai. Mi-am închipuit atunci că sînt în afară de primejdie și am ieșit pe stradă. În dreptul Băncii Naționale am fost oprit de un individ care mi-a spus, nici mai mult nici mai puțin decît că sînt pofțit la domnul prefect al poliției

personal care, chipurile, are să-mi comunice ceva important. „Nu am nimic, nici important, nici neimportant de discutat cu domnul prefect” am replicat și am încercat să-mi văd de drum. Cînd însă individul mi-a dat să înțeleg că va folosi forța, m-am prins cu mîinile de grilajul băncii și am început să protestez energic împotriva samavolniciei. În jurul meu se adunau trecătorii. Prin apropiere se afla și sediul unuia din sindicatele conduse de partid. Atrăși de incident, cîțiva tovarășii de acolo au venit în grabă și împreună am organizat un adevărat miting, demascînd în fața cetățenilor teroarea și abuzurile poliției, starea de asediu și cenzura, metodele antidemocratice folosite de guvernanti. O companie de jandarmi sosită în fugă a împrăștiat mulțimea și m-a arestat. În localul prefecturii m-am întîlnit cu grupul numeros de tovarășii arestați în ajunul lui 1 Mai.

Printre alte mijloace de luptă pe care le-am folosit cît timp am stat în arestul prefecturii pentru a ne face cunoscută prezența dincolo de zidurile ei, a fost și organizarea unui cor. În fiecare zi, la orele 12 precis, corul nostru bărbătesc compus din circa 40 de persoane, intona „Internaționala”. Inflăcăratele chemări la luptă ale imnului muncitorilor de pretutindeni răzbăteau pînă în Calea Victoriei, erau auzite de miile de trecători și îi făceau să turbeze pe asupritorii noștri.

ce s-a dezbătut la proces

În anul 1930 au compărut în fața Curții cu jurați din București un grup de uteciști învinuți de difuzare de manifeste. (Era, de altfel, ultimul proces de acest fel dezbătut în fața juraților înainte de a fi date în seama curților marțiale.) În cadrul „Biroului Juridic Muncitoresc” (B.J.M.) condus de partid, împreună cu alți tovarășii, am organizat apărarea tinerilor inculpați, încredințînd unui jurist sarcina apărării din punct de vedere strict juridic și lăsînd pe seama unui număr de patru muncitori aleși ca apărători — conform posibilităților procedurale de atunci la curțile cu jurați — să abordeze în cuvîntul lor probleme politice de fond ca: dreptul de organizare sindicală, drepturile femeilor, ale tineretului ș.a.m.d. În incinta, plină pînă la refuz, a Curții cu juri a răsunat atunci cuvîntul inflăcărât al partidului. De altfel, mijlocul acesta de a face cunoscut cuvîntul partidului, chiar în sala tribunalului în procesele intentate comunistilor a fost folosit în multe alte împrejurări: procesele de la București și Craiova ale cefeștilor (1933-1934), procesul celui de partid de la „Industria linii” din Timișoara (1934), procesele intentate luptătorilor antifasciști și altele. În toate aceste procese era dezvăluit în fața întregii țări adevărul despre politica claselor exploatare de asuprire și jefuire a maselor muncitoare și de trădare a intereselor naționale. Transformînd cuvîntul lor într-un adevărat rechizitoriu, acuzații demascau fascismul odios și primejdia unui nou război imperialist. În același timp ei înfățișau telurile urmărite de Partidul Comunist Român, apărătorul dirz și credincios al intereselor vitale ale poporului nostru.

AMINTIRI DIN ANII DE LUPTĂ ANTIFASCISTĂ

de Zoe BUGNARIU
profesor la Facultatea de filologie,
Universitatea Babeș-Bolyai Cluj

fasciste, s-au răspîdit ilustrate cu desene antirăzboinice. Tineretul muncitor împărțea toată această literatură revoluționară prin cartiere și uzine.

La începutul lui august 1934 urma să se deschidă Congresul de la Paris. Partidul a hotărît ca eu să fiu una dintre delegate. Tovarășii mei și eu eram foarte neliniștiți. Țin minte că, avînd indicații stricte date de partid că să nu am asupra mea nici un material care m-ar face suspectă autorităților și ar impiedica plecarea, a trebuit să îmaginez în memorie tot ce aveam de spus. Doar o foaie subțire purtam cu mine — delegația — pe care am ascuns-o cu grijă într-o carte: „Jurnalul” lui Gide, pe

care spre noroc meu autoritățile n-au răsfoit-o. Și o fată tină care merge la Paris la studii (aceasta a fost pretextul plecării) trebuie să citească o carte franțuzească a unui autor la modă! În Parisul estival se mai vedeau urmele recentelor lupte de stradă. Apoi Congresul... Printre cei care au luat cuvîntul am fost și eu și am vorbit despre lupta antifascistă din țara mea.

Întoarcerea în țară s-a fost prea plăcută. În octombrie s-au luat măsuri severe împotriva mișcării antifasciste. Tovarășii din Comitetul antifascist li s-au făcut percheziții. Activitatea noastră era din ce în ce mai dificilă, dar idealurile pentru care luptam, permanenta îndrumare a partidului, a ținut mereu trează flacăra luptei.

Acum cînd sărbătorim 45 de ani de lupte și victorii ale partidului nostru și viața a căpătat noi valori și dimensiuni, mi-am reamintit cîteva fapte din acei ani de luptă revoluționară cînd atîția comuniști și antifasciști au luptat și mulți s-au jertfit eroic pentru ca generațiile de astăzi să trăiască libere și fericite.

ÎNFLORIREA ȘTIINȚEI ȘI CULTURII

de acad. Gh. MIHOC
rectorul Universității din București

necontestat, care situează România printre țările cu înfăptuiri importante în acest domeniu. Este de remarcat faptul că au fost publicate peste 70 de volume (tratate, monografii, seminarii), multe dintre acestea distinse cu Premiul de Stat sau cu Premiul Academiei Republicii Socialiste România.

În ultimii ani s-a întărit tot mai mult legătura matematicii cu celelalte ramuri ale științei, cu tehnica și economia. Remarcăm în această direcție activitatea Institutului de calcul din Cluj, a Centrului de statistică matematică din București, a Centrului de calcule economice de pe lângă Institutul de științe economice „V. I. Lenin” și a Institutului de calcul al Universității din București.

De o mare însemnătate au fost manifestările organizate de Academia Republicii Socialiste România, dintre care cităm Congresul matematicienilor români, congresele și colocviile închinete geometriei și topologiei, teoriei ecuațiilor cu derivate parțiale, analizei numerice, teoriei probabilităților și statisticii matematice, mecanicii, analizei funcționale, care s-au bucurat de o largă participare internațională. În toamna acestui an va avea loc la București al IV-lea Congres al matematicienilor din Balcani, cu care ocazie se va înființa și Uniunea matematicienilor din Balcani.

De curînd s-a creat, din inițiativa partidului, Consiliul Național al Cercetării Științifice, care va da un și mai mare avînt dezvoltării științei în țara noastră și, în acest cadru, matematicii.

Succesele obținute de școala matematică română se însușează realizărilor obținute de poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, al căror bilanț îl facem cu bucurie în ziua marii sărbători a partidului. Matematicienii români, animați de un cald patriotism, mîndri de succesele obținute în construcția socialistă, vor contribui cu eforturi sporite la ridicarea științei noastre pe culmi tot mai înalte.

ÎNCHINARE

de Al. I. GHILIA

țineau rapoartele pline de zel și ură feroce semnate de agenții, jandarmii și comisarii regimentului:

„Acest rol al preîntîmpinării urze-

lilor tainice ale inamicilor, poliția în general și poliția de siguranță în special și l-a îndeplinit în cursul acestor ani de război cu o precizie de ceasornic și fără intrerupere pentru salvagardarea frontului intern, urmărind, identificînd și descoperind organizațiile subversive — scria unul din comisarii siguranței fasciste.

Este fără îndoială adevărat și nu se poate uita — aceasta dă tocmai fiurul de tragism și măreție al luptei ilegale — este adevărat că mulți, foarte mulți luptători au căzut, unii prin trădare, alții prin forța împrejurărilor; organizații în tregi au fost descoperite și nimicite, da Partidul Comunist Român n-a putut fi nimicit, nici cîntit sau stăvilît din drumul său; asemeni unei ape vișe lioase, nezăgăzuite, trăgîndu-și forța din mîi de ape, dintr-un vast teritoriu Partidul Comunist Român a trecut orice stavilă, tot mai puternic, mîcîlit, învingător în lupta împotriva oricărei bariere puse în calea spre împlinirea sa istorică, împlinire prin care înseși mersul istoriei și fața României s-au schimbat.

Așadar 45 de ani glorioși de victorie în numele și pentru clasa muncitoare în numele și pentru poporul român 45 de ani, dintre care 22 de la acel a istoric al insurecției armate; 23 August 1944, poartă de aur a istoriei noastre contemporane, arc de triumf prin care istoria noii României a intrat în lumea contemporaneității avînd în frunte steagul larg desfășurat al partidului comunistilor; 22 ani care sînt cei mai luminoși, mai plini de forță și împliniți din istoria poporului nostru, ani de slavă și recunoștință, cînd întregul popor, un monolit natural, a devenit una cu partidul său leninist strîns unit în jurul Comitetului său Central, încrezător în forțele sale și-n viitorul său luminos.

RAȚIUNE ÎNSĂ!

de Ion GHEORGHI

în seama celui mai încercat partid politic din cîte au urcat la cîrmă. Avînd în sine cele mai bune tradiții, bații cei mai capabili, mai atașați intereselor majore ale poporului, Partidul Comunist Român a trecut România, peste douăzeci de ani, dincolo de pericol, a ridicat-o la independență reală, stabilitate economică, solidaritate și coeziune a tuturor membrilor națiunii.

Împlinește 45 de ani — prilej de mîndrie, de încredere în viitor. La această vîrstă omul este în deplina sa capacitate de muncă și energie, a ajuns ideile cele mai sigure, știe clar ce de făcut.

Cu atît mai mult un partid politic marxist.

Organismele sociale n-au vîrstă. s-au născut înainte de-a se fi întocmit certificatele și analele istoriei.

Partidul nostru comunist e născut la primul protest al primului locuitor acestor pămînturi.

Partidul Comunist Român este un spirit care ne-a păstrat pe malul și al Dunării, opunîndu-ne vînturilor și dădu-ne puterea de a ne perpetua. Și tu acela a ocolit mișcările hazardate nu-l interesau, a plătit cu singelele unde a avut dreptate și cîștig cîștigîndu-și aparăt granițele, a fost ars pe tras pe roată, împușcat și aruncat fîntînă, alungat să se distrugă; e făcut unirea patriei noastre, a zidit dată pentru totdeauna statul român astăzi, respectat și consultat în problemele cele mai importante ale continentului și ale lumii.

Partidul Comunist a intrat în istoria românilor pe poarta principală, legi mai necesare ca oricînd, în locul cel exact cu clasa socială de cel mai fructuos viitor.

Un fiu al poporului, suflet din fletul neamului, rațiunea însăși de-a poporului român.

Luarea drapelului cavaleriei turcești de un cavalerist român (războiul din 1877, gravură de epocă).

Străbătînd peste 1000 km — în războiul antifascist — trupele române au trecut 14 munteși, au forțat 12 râuri mari și au eliberat 3 831 localități dintre care 53 de orașe și au capturat 103 214 prizonieri.

9 MAI — ZIUA VICTORIEI ȘI A INDEPENDENȚEI

tradiție și împlinire

de Corneliu LEU

Faptul că ziua de 9 mai, Ziua victoriei asupra fascismului, este în același timp ziua unui alt mare eveniment din istoria poporului român — cucerirea Independenței — se datorește unei simple coincidențe; dar o coincidență ce face parte dintre acele splendide alăturări întâmplătoare de mari fapte istorice, care pot căpăta deosebită semnificație și valoare de simbol.

Independența, actul de neahtinare care se ridică pînă la valoarea sublimului pentru istoria unui neam ce sute de ani a dorit-o și sute de ani sub diferite forme, a luptat continuu pentru ea, a fost cîștigată prin jertfe înscrise cu litere de aur în tradiția de luptă pentru libertate a poporului nostru.

Victoria asupra fascismului, la care România și-a dat contribuția sa alături de Uniunea Sovietică și de celelalte țări angajate în coaliția antihitleristă, constituie de asemenea încununarea unui lung șir de jertfe eroice, făcînd parte din aceeași glorioasă tradiție. Credincioasă idealului său revoluționar, luptînd cu consecvență pentru independența țării, pentru egalitate socială, pentru libertatea și bunăstarea poporului, clasa muncitoare, avînd în frunte partidul său — de la a cărui înființare sărbătorim anul acesta 45 de ani într-o zi aflată, printr-o altă coincidență semnificativă, alături de ziua independenței și a victoriei — a continuat neabătut această tradiție, i-a dat valoare și sens major prin înțelegerea științifică a determinantelor istorice, prin deosebita capacitate de mobilizare a maselor sub steagul său — steagul celor mai sfinte aspirații pe care le poate avea un popor.

Așadar, această apropiere de date care se petrece sub semnul celei mai înfloritoare dintre lunile anului, ajunge să capete în istoria noastră națională o splendidă armonie, a cărei finalitate este deplina libertate pe care a căpătat-o cetățeanul României în acești ani de construcție socialistă.

Și, chiar dacă apropierea de date este întâmplătoare, sensurile

istorice pe care le reprezintă ele sînt foarte precis și foarte sigur legate unele de altele.

Pentru că tot așa cum Independența și Ziua victoriei vin ca o încununare a unor aspirații care au devenit virtuți psihologice la români, crearea Partidului Comunist nu a putut să fie decît garanția că a apărut forța care va lupta mai departe pentru desăvîrșirea acestor virtuți, pentru adevărata lor punere în valoare. Tradiția noastră de luptă pentru libertate a fost pusă în valoare de marile bătălii de clasă conduse de partid, de lupta împotriva fascismului, de lupta pentru instaurarea democrației și socialismului. Tradiția noastră de luptă pentru afirmare națională își găsește entuziasmată întrupare în afirmarea deplină de astăzi — sub conducerea partidului — pe plan economic, politic și social.

Și dacă astăzi în politica sa, condusă de partidul comunistilor, România socialistă este una dintre principalele susținătoare ale dreptului de afirmare națională a oricărei țări, dacă principiile care guvernează politica acestei țări de la Carpați și Dunăre sînt principiile independenței și suveranității, principiile neamestecului în treburile interne și ale colaborării pe bază de avantaj reciproc, dacă convingerea noastră fermă este aceea că fiecare popor mare sau mic are dreptul de a-și alege nestingherit calea dezvoltării politico-sociale și economice, de a-și afirma ființa națională și de a-și rezolva singur treburile proprii, apoi aceasta vine din însăși tradiția existenței noastre.

Respectul nostru pentru drepturile fiecărei națiuni este funciar. El izvorăște din însăși istoria noastră națională. Din istoria unui popor care a știut întotdeauna să dorească libertatea și neahtinarea, să prețuiască libertatea și neahtinarea, să-și apere libertatea și independența sub stindardul glorios al luptelor sale de eliberare națională și socială.

Istoria noastră, cu ceea ce are în ea necesar și nu întâmplător, este garanția cea mai solemnă a politicii pe care o ducem astăzi.

Kogălniceanu, în 1890. Cu 40 de ani mai înainte, Bălcescu spusese :

„Libertatea naționalităților nu poate veni de la curțile împărătești și din mila împăraților și despoților ci numai dintr-o unire strinsă întru toți românii, dintr-o ridicare a tuturor și în solidaritate cu toate popoarele împilate“.

Era epoca revoluției burghezo-democrate, a constituirii statului național român, când elementele progresiste visau la un „viitor de aur“ pe care Bolintineanu îl prevedea țării „prin secolii“. Vorbind despre economia României viitoare, Eminescu a scris în 1877 :

„...nația agricolă e expusă de a fi exploatăată de vecinul industrial, ba de a pierde pe zi ce merge clasele sale de manufacturierii, cari, neputînd concura cu fabrica, devin proletare. Dovada cea mai bună pe continent e chiar poporul nostru...“ Tocmai de aceea, „...neapărat că nu trebuie să rămînem popor agricol, ci trebuie să devenim și noi nație industrială măcar pentru trebuințele noastre“.

În a doua jumătate a secolului trecut ideea necesității industrializării țării revine cu tot mai multă statornicie în gândirea oamenilor de cultură progresiști.

„Dacă trebuie, deci, ridicată neapărat productivitatea muncii agricole, spunea C. Dobrogeanu-Gherea, tot așa de neapărat trebuie să dezvoltăm și toate celelalte resurse de producție ale țării și trebuie să devenim o țară industrială... pentru țara noastră aceasta este o întrebare vitală, de a fi, ori a nu fi...“ „În industrie va găsi țăranul loc pentru plasarea fiilor săi și tot în industrie va găsi o piață de desfacere pentru produsele sale... Viitorul satului însuși e la oraș și în dezvoltarea industrială a țării. Viitorul țării întregi e în îndrumarea ei... către o organizație socială mai înaltă în viitor — societatea socialistă“. Iar publicistul P. S. Aurelian trăgea concluzia că „Intemeierea unei industrii naționale este o condiție de viață pentru statul nostru“.

Ideea că România trebuie să devină o țară cu o puternică industrie națională străbate ca un fir roșu lucrările oamenilor de știință și de cultură care au meditat în trecut la viitorul ei.

„Cunoaștem însemnătatea pe care o are în dezvoltarea economică a unei țări energia, mai ales astăzi, cînd în urma războiului avem nu numai de refăcut țara, dar trebuie să ne asigurăm o viață cit mai indepen-

„la trecutu-ți mare

Stăpîn pe soarta țării, făuritor conștient și entuziast al viitorului ei, poporul român trăiește azi bucuria de a vedea înfăptuite aspirațiile cele mai îndrăznețe ale înaintașilor săi.

Industrializarea socialistă, înflorirea economiei și culturii, creșterea bunăstării poporului — roade ale politicii înțelepte a partidului — sînt realități care au făcut ca România socialistă să-și cucerească în întreaga lume un înalt și binemeritat prestigiu.

„Triumful deplin al socialismului la orașe și sate, lichidarea pentru totdeauna a exploatării omului de către om — se spune în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al IX-lea Congres al partidului — reprezintă cea mai mare victorie politică a partidului nostru după cucerirea puterii: ea înfrunghiează înfăptuirea visurilor pentru care au luptat și s-au jertfit cei mai buni fii ai clasei muncitoare, ai poporului român“.

Participanți activi la evenimentele vremii lor, scriitorii, oamenii de știință, gînditorii din trecut, animați de înaltul sentiment al dragostei de patrie, au meditat la viitorul țării, prefigurînd realități a căror înfăptuire a devenit pe deplin posibilă numai în condițiile social-istorice din zilele noastre.

„Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorie, țara mea de dor?
Brațele nervoase, arma de țarie,
La trecutu-ți mare, mare viitor“

scria marele poet Eminescu, în 1867. În-aripatele sale versuri au străbătut deceniile și, împreună cu alte nenumărate rînduri pline de încredere în viitor, de dragoste și atașament pentru pămîntul acestei țări și pentru poporul ei, s-au înscris cu litere de aur în memoria generațiilor.

„Este necesar ca românii să incheie tratate și convenții internaționale dar...“ „noi nu le vom încheia decît cu două condițiuni: cea dintîi condițiune este că vom fi recunoscuți ca stat liber și independent în tot ce privește afacerile și interesele noastre înăuntru și în afară; al doilea, că nu vom sacrifica pentru o concesiune de formă interesele materiale ale națiunii...“

Aceste cuvinte au fost rostite de Mihail

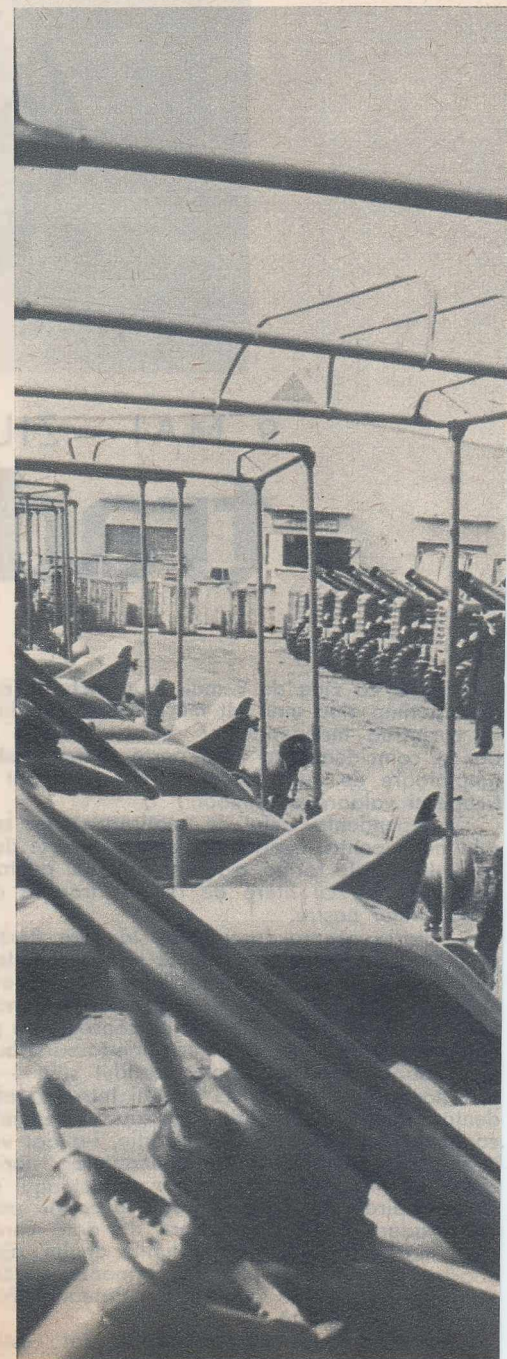
Cu prilejul inaugurării primei expoziții economice din România în 1865, I. Ionescu de la Brad făcea un cald elogiu „lucrărilor acelorora cu care se asigură subzistența și bunul trai al fiecăruia, înăvuițirea și puterea României întregi“.

Pornind de la situația grea a economiei din vremea sa, Dionisie Pop Marțian, unul din marii înaintași ai științelor economice în România, trăgea concluzia că :

„Rămăși îndărăt, cum sîntem, trebuie să suplinim în scurt timp ce au făcut alții în secolii... a duce cu noi tot ce este original sau tradițional în noi, adică de a ne putea asemăna cu cei înaintași, fără a ne pierde individualitatea națională, iată modul și tendințele ce vom urmări...“

„Țara curat agricolă va exploata rău chiar agricultura, căci, mai întîi, nu va putea varia cultura sa, apoi nu va putea înapoia puterile pămîntului și va sili pe acesta a refuza orice producțiuni încît credem că industria este necesară chiar pentru prosperitatea agriculturii“ — adaugă și istoricul Xenopol. Și tot el reia și amplifică — în altă ocazie — ideea, scriind : „A rămîne dedați numai agriculturii este a ne osîndi pe noi înșine la producerea numai de lucruri brute, care sub un volum foarte mare reprezintă o valoare foarte mică; este a ne constitui pentru totdeauna robii străinătății. Într-adevăr, aceasta ne va trimite în schimb pentru produsele unei munci grosolane și primitive, acelea ale unei munci rafinate și civilizate, care sub volumuri înzecit de mici vor reprezenta prețuri însutit de mari, încît munca întreagă a poporului nostru va sluji numai pentru a plăti o porțiune foarte mică din munca altor țări. Românii, deci, vor îndeplini în concertul popoarelor europene munca manuală, brută și grosolană, prost plătită și puțin căutată, deoarece poate fi făcută de toată lumea; și vor primi ca plată a acestei munci grele și încordate fărâmurile ce vor cădea de la masa țărilor civilizate... urmează neapărat că industria mare este aceea care trebuie să căutăm a dezvolta mai întîi în România“.

Un nou lot de tractoare la uzinele „Tractorul“ din Brașov. Aceste mașini care pot fi întîlnite în număr mare pe ogoarele țării și-au cucerit o binemeritată faimă în întreaga lume.

dentă, creind întreprinderile industriale de care avem nevoie și când trebuie să avem ca țintă exportarea produselor noastre sub cea mai mare valoare posibilă" scria în 1923 inginerul Dimitrie Leonida, ale cărui proiecte de amenajare a unei hidrocentrale pe Bistrița n-au putut fi transpuse în fapt în vremea sa, abia în anii noștri fiind posibilă construcția de hidrocentrale mari, pe cursurile de apă cu debite bogate.

O țară bogată, înfloritoare al cărui popor să beneficieze de cuceririle cele mai de preț ale științei și culturii, iată unul din visele cele mai înaripate ale înaintașilor noștri.

„Am visat totdeauna pentru țara mea o bibliotecă populară scrisă într-un stil simplu și deslușit și cuprinzând comorile științei omenești, pusă la îndemina tuturor inteligențelor” scria Alecsandri. Iar D. Gusti arăta că: „Nu se poate concepe o societate viitoare care să nu fie bazată pe progresele științei”

Vorbind despre tradițiile de muncă și luptă ale poporului, Nicolae Iorga cerea ca: „...nimic din ce a fost sfânt în trecutul poporului român să nu fie risipit și privind peste vremuri, să cîntărim moștenirea din care partea cea mai bună trebuie păstrată

cu cea mai mare îngrijire, viii și morții fiind laolaltă în adăugirea aceluiași tezaur”.

În discursul său la congresul naturalistilor din România din 1928, Em. Racoviță a spus aceste cuvinte:

„Cînd acum 30 de ani am intrat în rîndurile apărătorilor științelor naturii, credeam că copiii mei vor beneficia de învățămîntul național, echilibrat, activ, igienic, cu adevărat cultural și educativ ce visam noi atunci. M-am înșelat amar în această privință, și această deziluzie a fost, desigur, o mare pacoste pentru ai mei; din punct de vedere general însă nu e decît o simplă întîrziere. Copiii copiilor mei vor fi, probabil, educați prin acele metode raționale”.

Departe de a fi putut întrevădea, în toată măreția lor, realitățile zilelor noastre, oamenii de cultură din trecut au privit totuși cu încredere spre viitor, conștienți de marile resurse creatoare ale poporului, adevăratul făuritor al istoriei. Aspirațiile lor cele mai înalte, intrînd în patrimoniul tradițiilor culturii naționale, au devenit fapte în anii de după eliberare, cînd, sub îndrumarea Partidului Comunist Român, țara înțreagă a pășit cu încredere în cea mai luminoasă epocă din întreaaga sa istorie.

mare viitor”

carnet
de
scriitor

IMNUL
MARII
CREAȚII

de Eugen FRUNZĂ

Pentru că zilnic se anunță noi fapte ale muncii, creații materiale și spirituale închinăte aniversării celor 45 de ani de existență a Partidului Comunist Român, mă gândesc la cea mai mare și mai complexă operă ce o săvîrșește socialismul. E vorba de creșterea calității umane, de cultivarea celor mai prețioase trăsături ale poporului și ale individului luat în parte.

Se știe că poporul român a fost dintotdeauna și harnic și îmbelșugat cu talente. I-a plăcut să întîmpine zorii zilei cu uneltele pregătite și să intre în seară ostentit de muncă. I-a plăcut apoi să-și stîrnească fluierul, să gîndească în diamant „Miorițele”, să adune în ac florile cerului și să le picure în țesătura de in sau boiangic.

Dar hărnicia și talentul încă nu înseamnă fericirea și adeseori virtuțile dau, prin contrast, o și mai tristă aură unei istorii mîhnite.

Trebuia o forță care să descătuseze ființa creatoare, brațele și culorile ei, singele de lumină al spiritului îndelung obidit. Această forță a fost partidul nostru.

Mai trebuia ca toată năzuința de veacuri spre mai bine și mai frumos să capete un țel precis și cel mai nobil cu putință, unanim recunoscut și dorit. Și țelul acesta ni l-a dat Partidul Comunist.

S-au reunît astfel toate șuvoaiele într-o singură matcă, iar hărnicia și talentul au devenit o uriașă conștiință în acțiune.

Se vorbește și se scrie mult în alte țări despre ceea ce acolo se cheamă „miracolul românesc”. Semnele de exclamație vizează mai ales ritmul impetuos al dezvoltării economice și culturale a României, fapt recunoscut cu mirare fățișă chiar și de specialiștii cu concepții tradiționale burgheze. Dar ceea ce se trece de obicei cu vederea, sau pur și simplu nu se înțelege, e marea energie umană cu neastîmpărul ei febril, care rivnește, visează, proiectează și încheagă toată această euristică de metal și beton.

Noi însă știm că tocmai condițiile în care hărnicia și talentul se pot mișca în voie, slujind țelul comun, în care personalitatea colectivă a poporului, ca și aceea individuală, se poate manifesta din plin cu întrea-gi zestre de calități și de valențe, cu încredere în ceea ce face și în ceea ce îi rezervă viitorul — tocmai aceste condiții duc la „miracolul” istoriei noastre contemporane.

După o veche zicală, omul ar sfinți locul. Nu-mi imaginez un mai mare merit politic decît acela de a face ca masele largi ale poporului și fiecare om în parte să-și sfințească într-adevăr locul, în cel mai nobil sens al cuvîntului. Și acest merit aparține partidului nostru.

Iată de ce, în aceste zile, cînd se anunță mereu alte fapte ale muncii, noi realizări în toate domeniile de activitate, ne ridicăm privirea în piscuri și de-acolo ne-o rotim cu nesăț peste întînderile patriei. Și vedem în mișcarea fără preget a brațelor și în zborul înalt al gîndurilor cel mai autentic imn de slavă dedicat glorioșului constructor de conștiință.

ROMÂNIA la ora atomului

Sub conducerea Partidului Comunist Român, țara noastră a pășit ferm în era atomică. Grație politici clarvăzătoare a partidului, a fost instalat la noi în țară, acum câțiva ani, primul reactor nuclear, într-o vreme când doar câteva state posedau asemenea instalații complexe. În ultimii ani atomiștii români au desfășurat o intensă activitate de cercetare teoretică și cu caracter aplicativ; s-a construit aparatura necesară, s-a organizat, în cadrul Institutului de fizică atomică, producția de radioizotopi. În momentul de față înflinim radioizotopi fabricați în România în numeroase sectoare din economie, slujind la controlul nedistructiv al materialelor, în hidrologie, la controlul în distanță al unor procese tehnologice complicate, la măsurări fără contact de nivele, densități, grosimi, umidități, în automatizări etc. Aplicațiile radioizotopilor au o eficacitate însemnată în prospecțiunile geologice, în controlul funcționării unor agregate siderurgice și instalații din industria constructoare de mașini, în controlul calității producției, în medicină etc.

Ținând seama că rezervele de combustibil clasic devin insuficiente pentru a echilibra balanța energetică, țara noastră își îndreaptă eforturile spre folosirea puterii atomului pentru producerea de energie electrică și termică. Uraniumul va reprezenta una din principalele surse energetice ale României. De pe acum proiectanții stau aplecați asupra planșetelor în care se prefigurează viitoarele centrale nucleare electrice din țara noastră.

Ne-am adresat mai multor cercetători și ingineri din institute și uzine, rugându-i să ne vorbească despre „noutățile zilei”, despre munca și activitatea lor, despre ceea ce am putea numi **ATOMUL COTIDIAN**. Cele câteva aspecte fragmentare surprinse pe viu întregesc imaginea noii României, țară care abia în ultimele două decenii a cunoscut o adevărată dezvoltare industrială. Este imaginea României socialiste, pe care partidul o călăuzește spre o civilizație materială și spirituală tot mai înaltă.

In viitorul apropiat, în țara noastră se vor construi centrale nucleare electrice. Iată de ce, atomiștii români sînt chemați, concomitent cu abordarea practică a problemelor, să intensifice cercetările teoretice în domeniul reactoarelor.

„fluxuri de neutroni de 3,7 ori mai mari“

La secția Reactori a Institutului de fizică atomică inginerul IONEL PURICA, șeful secției, ne-a spus:

— Lucrările de fizică și tehnica reactorilor nucleari urmăresc, pe de o parte, lărgirea posibilităților experimentale ale reactorului nostru, iar pe de altă parte obținerea unor informații în direcții puțin cunoscute ale acestui domeniu, dar foarte importante pentru realizarea reactorilor de putere mare. Rezultatele acestor studii au condus la creșterea puterii reactorului la 3500 kW și la obținerea unor fluxuri locale de neutroni de 3,7 ori mai mari decât cele pentru care fusese prevăzut reactorul. Inutil să subliniem importanța acestui rezultat. Totodată, am conceput și realizat aici, la I.F.A., un ansamblu subcritic experimental, un mic

reactor care ne permite să efectuăm cercetări de fizică reactorilor. Am reușit să elaborăm un sistem original de pornire automată care poate fi utilizat și la reactorii din centralele nucleare electrice. Mulțumită unor metode puse la punct tot aici, la noi, studiem efecte și fenomene speciale ce se petrec în reactorii nucleari.

atomul „dă o mîină de ajutor“ la amplasarea hidrocentralelor

Ne adresăm inginerului șef al Institutului de fizică atomică, tovarășul MIHAI BALĂNESCU:

— Care sînt capacitățile actuale de producție de radioizotopi la I.F.A. ... domeniile de aplicare... perspectivele...?

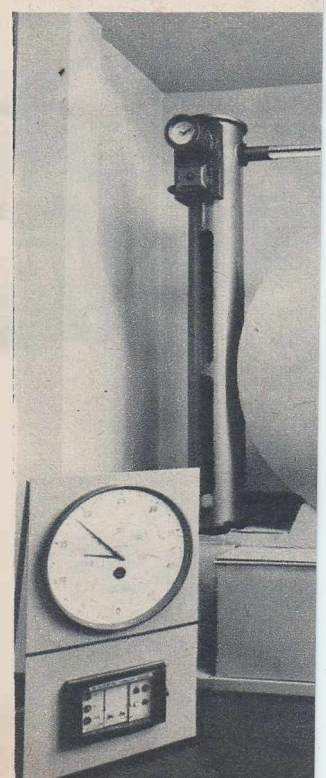
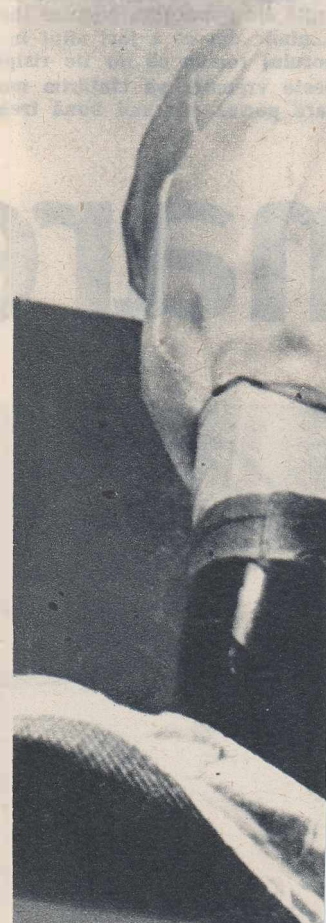
— Reușim astăzi să asigurăm o livrare continuă și planificată, conformă cu cerințele diferiților beneficiari, reducînd aproape total importul la acele categorii de radioizotopi care pot fi obținuți la I.F.A. În ceea ce privește calitatea — verificată la Agenția Internațională Atomică de la Viena — aceste produse se situează la nivelul celor realizate

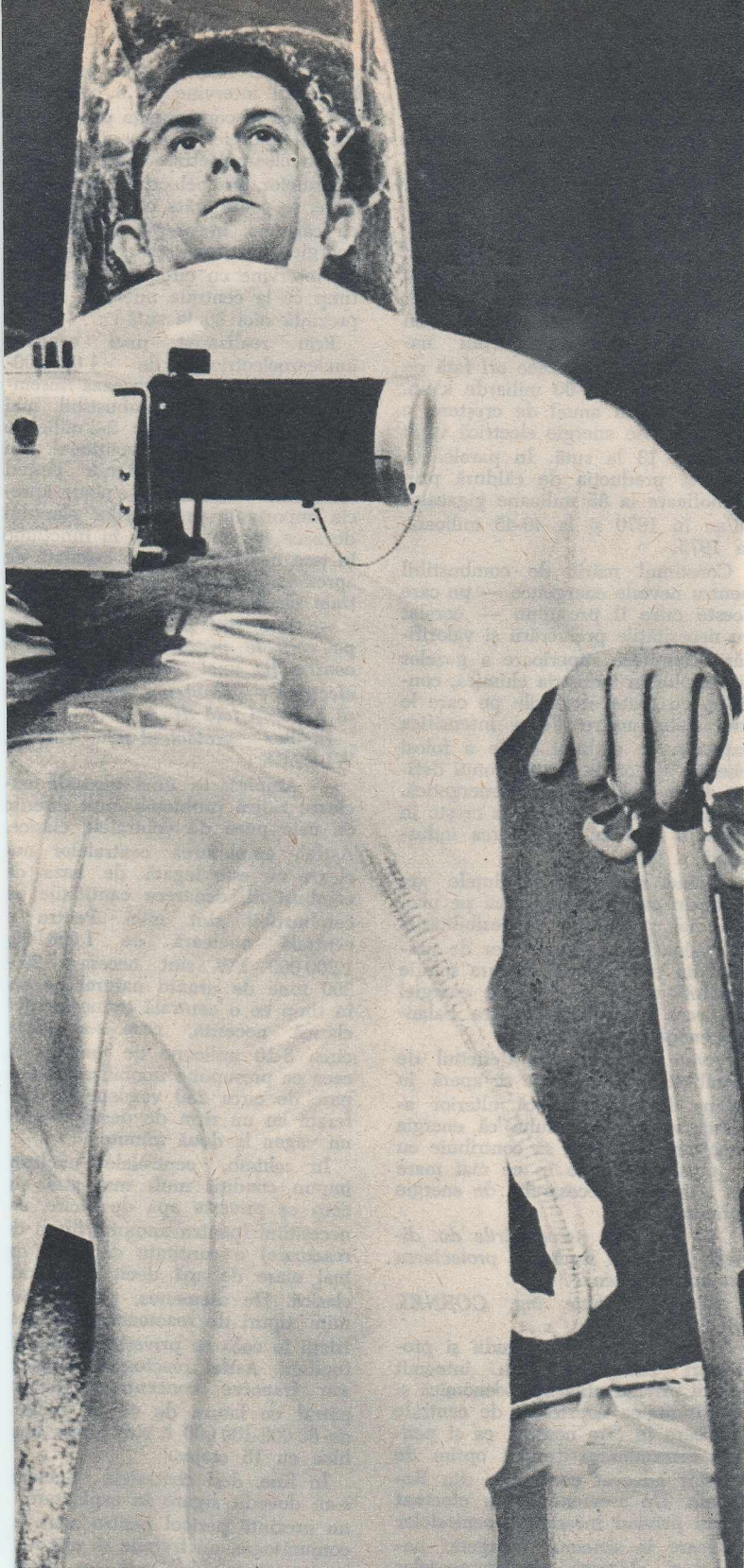
în marile centre nucleare din lume. Acest lucru este foarte important, deoarece astăzi un număr foarte mare de uzine, laboratoare, institute de cercetări apelează la mijloace tehnice sau metode de investigație bazate pe radioizotopi.

Numai în industrie lucrează la ora actuală în țara noastră peste 400 de astfel de instalații produse la I.F.A. Unele sînt utilizate la controlul proceselor de producție, folosind elemente de măsură și control fără contact introduse în sistemele de automatizare, ca de pildă: instalațiile de nivel de la fabricile de sticlă Mediaș, Tîrnăveni, Azuga, Scăeni, București, sau cele de la uzinele „Steagul roșu”-Brașov, C. S. Hunedoara, „23 August”-București, rafinăria din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, instalațiile de măsurare a grosimilor de la uzinele „Oțelul roșu”, instalațiile de măsurare continuă a densității de la rafinăria Teleajen. Am mai putea de asemenea aminti instalațiile de defectoscopie-gama utilizate la controlul sudurilor și pieselor turnate, prezente în marile uzine și combinate: „23 August”, „Steagul roșu”, uzina „1 Mai”-Ploiești etc., pe marile șantiere de construcții, în industria metalurgică, petrolieră, chimică etc. Și încă un element important: producem astăzi în mică serie utilaje începînd cu aparatură radiometrică simplă și terminînd cu instalații complexe. Tehnica nucleară și-a adus contribuția la rezolvarea unor probleme din diverse domenii, unele mai cunoscute — de exemplu carotajul radioactiv al diverselor straturi geologice — altele poate mai puțin cunoscute: de pildă în probleme de alimentare cu apă (stațiunile de pe litoral), amplasări de hidrocentrale sau măsurări de căpușeli refractare la furnale (la C. S. Hunedoara). De asemeni, marile spitale și clinici universitare din București, Cluj, Brașov, Iași utilizează în mod curent, pentru diagnostic și terapie, radioizotopi produși la I.F.A.

— Inseamnă că practic aceste metode au pătruns în toate domeniile de știință, industrie, economie...

— Nu-i chiar așa. Din păcate mai sînt domenii, cum ar fi de pildă

toare de alimente, impune grăbirea adoptării acestei tehnici.

Și fiindcă am vorbit de eficiență, să mă refer și la un alt aspect. Date recent publicate în literatura de specialitate învederează că pe ansamblul economiei naționale se poate conta pe economii, contabilizabile și necontabilizabile, reprezentând de 25 de ori valoarea izotopilor folosiți. Având în vedere că valoarea producției de radioizotopi realizată și livrată de institutul nostru în diverse sectoare din țară în anii 1964-1965 s-a ridicat la peste 3 000 000 lei (prețuri internaționale), reiese că eficiența economică totală în acești doi ani poate fi evaluată la circa 80 000 000 lei!

„este necesar să se construiască un centru de producție radiochimică“

— *Perspective de viitor?*

— În ultimii ani cerințele de radioizotopi s-au dublat de la un la an și se întrevede sporirea lor continuă. Ca urmare a extinderii aplicațiilor radioizotopilor, legată de producția de aparatură de tehnică nucleară la noi în țară, precum și de creșterea numărului de cadre specializate, vor fi depășite posibilitățile de prelucrare ale laboratoare-

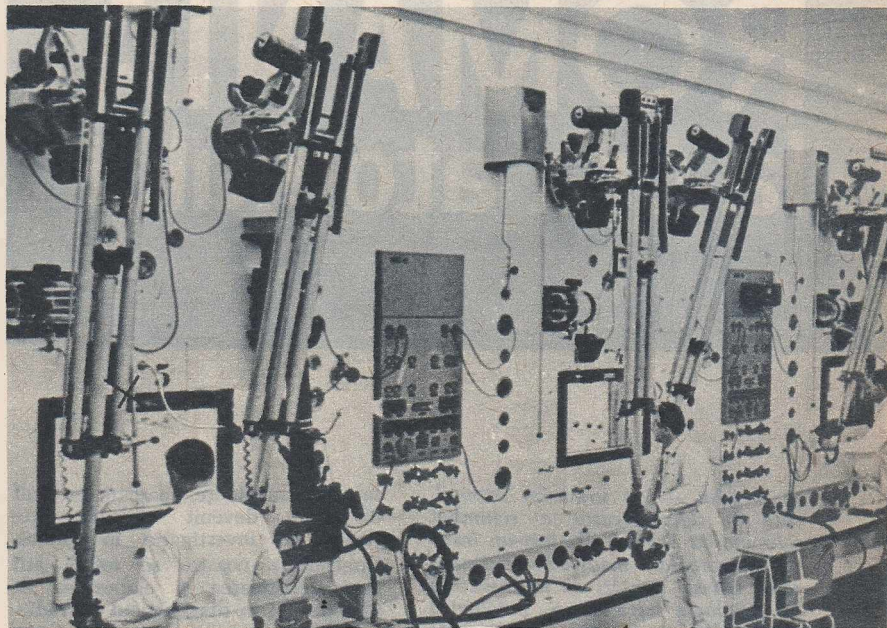
Să poposim într-una din marile uzine bucureștene: „23 August“.

— Este firesc — ne spune ing. PAMFIL ILIESCU, șeful serviciului Laborator central — ca să facem apel, în cadrul procesului foarte complex de producție specific uzinei noastre și la metode nucleare, care și-au dovedit din plin eficiența. Avem în vedere în special defectoscopia, controlul unor indici tehnologici și măsurători de uzură. În fiecare domeniu în parte, metodele respective au devenit extrem de variate. De exemplu defectoscopia poate fi făcută (fără a mai vorbi de razele X, „clasice“) cu mijloace nucleare: se utilizează diverse stații cu iridiu și cu cobalt, sau se recurge la măsurători cu betatroane. Noile metode sînt prezente și în procesele de producție din uzină, de la controlul șarjei de metal sau al piesei turnate pînă la controlul sudurii și în general al calității pieselor. Vedeti, deci, că metodele nucleare au foarte mare „căutare“, deși nu datează, la noi în uzină, decît de patru ani.

Despre avantajele acestor metode ne vorbește ing. FLORIN CIUBOTARU, șeful unității nucleare din uzină.

— Se știe că în defectoscopia materialelor se pot utiliza mijloace diverse: raze X, ultrasunete etc. Ele

Atomul cotidian — un prieten credincios care trebuie însă „mînuit“ cu prudență... și de la distanță.

agricultura, unde traserii radioactivi sînt utilizați pe o scară redusă, deși avantajele economice sînt incontestabile. Să ne gîndim numai la studiul eficienței îngrășămintelor sau al metabolismului plantelor de cultură.

Prin utilizarea radioizotopilor ca surse de foarte mare activitate se poate realiza, de pildă, selecția și îmbunătățirea speciilor de plante, combaterea dăunătorilor. În plus, iradierea cu surse de foarte mare activitate își găsește aplicații la conservarea și sterilizarea medicamentelor și produselor agroalimentare. Importanța acestei metode rezultă și din constatarea că mai mult de un sfert din întreaga cantitate de alimente produse în lume este pierdută prin deteriorare, deci orice procedeu care poate reduce această pierdere are aplicabilitate cu eficiență necontestată. Credem că situația țării noastre, ca producătoare și exporta-

lor și de producție ale atelierelor I.F.A. Iată de ce în cursul cincinalului este necesar să se construiască pe lângă I.F.A. un centru de producție radiochimică, conceput și dotat corespunzător. Aceasta va permite formarea de cadre noi cît și perfecționarea celor existente, procedeu adoptat în toate țările posezoare de reactori nucleari și cu o industrie dezvoltată. Paralel, producția de aparatură destinată tehnicilor nucleare, care va face posibilă răspîndirea tot mai largă a acestor tehnici, ar urma să fie realizată într-o întreprindere industrială ce trebuie creată anume în acest scop.

O mare uzină bucureșteană face apel la betatron

Așadar, producția în țara noastră de radioizotopi și de aparatură complexă destinată utilizării în producție va cunoaște o dezvoltare accelerată în anii ce vor veni. De altfel, de pe acum, aceste utilizări în producție sînt mult mai numeroase decît ne-am închipuit.

reclamă însă o aparatură foarte complexă, de obicei imobilă, metode laborioase și în plus un consum continuu de energie pentru alimentare. Mai mult, defectoscopia unor profiluri groase și foarte mici nu se poate efectua cu aceste mijloace. Metodele nucleare, însă, necesită o aparatură simplă, ușor de manipulat, de transportat și sigură în exploatare. În acest caz sursa de energie este reprezentată de încărcătura de izotopi. Aceștia au o viață foarte lungă, de ordinul anilor, și deci nu reclamă alimentarea cu energie la fiecare utilizare, ci doar o „încărcare“ o dată la cîțiva ani, de pildă o dată la cinci ani, cum este cazul unor noi instalații furnizate la I.F.A., care funcționează cu Cobalt 60. Mai mult decît atît: pentru metodele nucleare nu există „granițe“ de lucru. Astfel, utilizăm pentru defectoscopia profilurilor pînă la 60 mm surse de Iridiu 192; între 60 și 120 mm folosim Cobalt 60, iar pentru controlul unor profiluri de 120 și

◀ Nivelul clorului lichid în rezervoare se stabilizează cu ușurință cu această nouă instalație românească.

(Continuare în pag. 12)

peste 120 mm am recurs la instalații nucleare complexe, în speță la betatronul de la I.F.A.

Ing. CORNEL RIZESCU adaugă :

— O caracteristică extrem de prețioasă a metodelor nucleare în procesul modern de producție o constituie capacitatea lor de a putea fi utilizate în procesele automatizate. În uzina noastră, la noua turnătorie de fontă, un exemplu convingător îl oferă, bunăoară, buncărele de încărcare din stația de preparare a amestecurilor de formare. Față de vechile metode de control al nivelului acestor buncăre — cu sonde, mijloace mecanice etc., greoaie și nesigure — noua instalație de control cu Cobalt 60 este precisă, economică și crează, în plus, posibilitatea automatizării procesului de producție respectiv. Or, automatizarea este prezentul și viitorul tehnicii...

noutăți de la Institutul de fiziologie

Părăsind pentru o clipă sfera producției — pentru a completa imaginea caleidoscopică pe care vrem

tant revine aplicării în practica medicală curentă a unor noi metode de investigații în diagnosticul unor boli, cum ar fi hepatitele cronice, tulburările digestive apărute după operațiile pe stomac, maladii ale intestinului etc. În această direcție un folos evident l-au adus metodele care folosesc radioizotopi. Este locul să subliniem că legătura organică a clinicii cu laboratorul de cercetare — desigur nu în sens de subordonare, ci în sens de colaborare și valorificare a cercetării fundamentale — a creat posibilitatea obținerii unor rezultate deosebite în diagnoza și terapia bolnavilor internați.

Pentru a vă da un exemplu, amintesc că în urma cercetărilor de laborator efectuate de colectivul condus de tovarășul acad. Gr. Benetato și format din dr. V. Benetato și chimiștii Lucia Parteni și Zenobia Covăsneanu s-au obținut indicații prețioase care au putut fi utilizate în clinică. Astfel, grăsimile marcate — respectiv trioleină și acid oleic marcate cu iod radioactiv produse la I.F.A., precum și polivinil-pirolidonă, roz bengal marcate cu Iod 131

mai general, direct legate de realitățile noastre.

La Institutul de studii și proiectări energetice — o masă rotundă organizată ad-hoc cu proiectanții.

Conf. univ. ing. VASILE NITU, directorul I.S.P.E. :

— Se știe că la noi în țară, conform Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R., producția de energie electrică urmează să sporească până în 1975, în concordanță cu dezvoltarea întregii economii naționale, de aproape zece ori față de 1959, atingând 55-60 miliarde kWh. Ritmul mediu anual de creștere a producției de energie electrică va fi de circa 13 la sută. În paralel va spori și producția de căldură prin termoficare la 35 milioane gigacalorii/an în 1970 și la 40-45 milioane în 1975.

Consumul mărit de combustibil pentru nevoile energetice — pe care aceste cifre îl presupun — corelat cu necesitățile prelucrării și valorificării complexe superioare a gazelor și țițeiului în industria chimică, conduce, cu toate eforturile pe care le face statul nostru de a intensifica extracția de cărbuni și de a folosi energia apelor, la apariția unui deficit de energie în balanța energetică. Mărimea acestui deficit va crește în timp, o dată cu dezvoltarea industrială a țării.

Ținând seama de tendințele actuale în evoluția energiei pe plan mondial, precum și de posibilitățile de valorificare a rezervelor de uraniu din țara noastră, singura soluție posibilă constă în folosirea energiei nucleare pentru echilibrarea balanței energetice a țării.

Având în vedere că deficitul de combustibil se prevede să apară în etapa 1970-1975 și că ulterior acesta va crește, rezultă că energia nucleară va trebui să contribuie cu o pondere din ce în ce mai mare la acoperirea necesarului de energie primară.

— **Care sînt preocupările dv. direct legate de studii și proiectarea în acest domeniu ?**

Director tehnic ing. CORNEL BURDUCEA :

— În Institutul de studii și proiectări energetice s-au întocmit studii privind eficiența economică și oportunitatea construirii de centrale nucleare în țara noastră, ca și pentru determinarea tipului optim de reactor adecvat condițiilor din România. De asemenea, s-au efectuat studii privind încadrarea centralelor nucleare în sistemul energetic național și alegerea amplasamentelor și a soluțiilor constructive celor mai indicate.

cîteva probleme care preocupă pe proiectanți

— **Care sînt caracteristicile economice ale centralelor nucleare electrice în comparație cu centralele termoelectrice clasice ?**

Inginer-șef NELU VASILESCU :

— În anumite regiuni de pe glob sau în anumite țări, centrale nucleare cu puteri unitare de 500 000 kW produc deja energie electrică la prețuri comparabile cu cea produsă în centralele clasice. Astfel centrala E.D.F.-3 din Franța livrează energie electrică la un preț echivalent cu cel al centralelor clasice (funcționând pe bază de păcură).

Deși în prezent cît și în viitorul apropiat centralele nucleare vor continua să necesite investiții cu 50 la sută sau 100 la sută mai ridicate decît centralele clasice, prețul de producere a energiei electrice va fi

mai scăzut. Aceasta deoarece combustibilul intervine cu o cotă mult mai mică în componența prețului de cost al energiei produse de centralele nucleare electrice decît în cazul centralelor termoelectrice. Spre ilustrare, se poate arăta că la o centrală cu cărbune, în prețul de cost al energiei electrice cota combustibilului intervine cu circa 60 la sută, în timp ce la centrala nucleară nu reprezintă nici 30 la sută !

Prin realizarea unei centrale nucleare electrice de 1 000 000-1 200 000 kW se realizează însemnate economii de combustibil, mai precis, o economie de 2-3 milioane tone combustibil convențional sau 8-10 milioane tone lignit. Ținând seama de aceste cifre, se poate aprecia importanța prevederilor planului de zece ani de a se da în funcțiune în țara noastră o putere instalată de aproximativ 1 000 000 kW în centrale electronucleare.

— **Care sînt problemele tehnice pe care le prezintă proiectarea și construcția unei centrale nucleare electrice — probleme cărora aveți să le faceți față dv. ?**

Inginer proiectant-șef CAMIL WLEZEK :

— Amplasarea unei centrale nucleare ridică probleme mult diferite de cele puse de centralele clasice. Astfel, amplasarea centralelor nucleare nu este legată de baza de combustibil, deoarece cantitățile de combustibil sînt mici. Pentru o centrală nucleară de 1 000 000-1 200 000 kW sînt necesare 250-300 tone de uraniu natural pe an în timp ce o centrală termoelectrică clasică necesită, cum s-a arătat circa 8-10 milioane de tone lignit ceea ce presupune imobilizarea unui parc de circa 250 vagoane de călăferată cu un ritm de descărcare de un vagon la două minute !

În schimb, centralele nucleare impun condiții mult mai grele în ceea ce privește apa de răcire, necesitînd (pentru anumite tipuri de reactoare) o cantitate de 2-2,5 ori mai mare de apă decît o centrală clasică. De asemenea, pentru anumite tipuri de reactoare există restricții în ceea ce privește terenul de fundații. Astfel reactoarele englez sau franceze concentrează pe un pătrat cu latura de 40 m greutatea de 80 000-100 000 t, sub forma unui bloc cu 15 etaje...

În fine, deși centralele nucleare s-au dovedit sigure în exploatare nu prezintă pericol pentru zona în jurătoare, nu trebuie să uităm că în reactor se desfășoară un proces de fisiune a nucleelor de uraniu, cărui urmărire și control trebuie efectuată cu mare grijă, printr-un complexă aparatură ce lucrează automat sau comandată de la distanță. Din reactor rezultă materiale radioactive sub formă de combustibil iradiat sau deșeuri radioactive, căror manipulare, evacuare și depozitare necesită de asemenea tehnici și aparaturi speciale, telecomandate.

Apar dificultăți și în legătură cu protecția biologică, încărcarea descărcarea combustibilului nucleare etc. De aceea trebuie alese soluții tehnice care dau cea mai mare siguranță instalației și în același timp sînt cele mai economice.

Întreg colectivul nostru de proiectanți se străduiește să pregătească și să întocmească din timp și în cele mai bune condiții documentația tehnică necesară punerii în funcțiune a primelor unități energetice nucleare din țara noastră.

Interviuri realizate de M. Th. RĂZ

ROMANIA la ora atomului

să o dăm — să urmărim Atomul, care de data aceasta a schimbat salopeta cu halatul alb, într-un institut de cercetare medicală din București. Cîteva noutăți de la Institutul de fiziologie normală și patologică al Academiei Republicii Socialiste România „Prof. dr. Danielopolu”, de sub conducerea acad. prof. dr. Gr. Benetato. Dar mai întîi, o întrebare adresată șefului laboratorului de radioizotopi al institutului, chimistei LUCIA PARTENI :

— **De unde vă procurați „materia primă”, respectiv sursele radioactive necesare laboratorului dv. ?**

— Izotopii radioactivi pe care-i utilizăm și care pînă de curînd îi obțineam exclusiv din import, ne sînt furnizați astăzi în cea mai mare măsură de Institutul de fizică atomică.

Ne adresăm apoi tovarășului dr. TOMA NICOLAESCU, șeful sectorului de fiziopatologie clinică din institut.

— **Institutul dv. este amenajat și cu o clinică proprie, în care bolnavii sînt internați pentru diagnostic și tratament. Cum s-au reflectat în activitatea practică, la patul bolnavului metodele care utilizează radioizotopi ?**

— În adevăr, în institutul nostru, alături de activitatea de cercetare fundamentală, un rol foarte impor-

sau alte substanțe, marcate cu Sulf 32 — au devenit mijloace prețioase de investigație în clinică. Contribuția noastră se referă atît la perfecționarea și elaborarea de metode noi în diagnosticul cu radioizotopi — metode care au și intrat în practica medicală — cît și la soluționarea unor probleme legate de administrarea substanțelor marcate. Astfel am înlocuit metodele de administrare pe sondă sau în capsule a grăsimilor marcate, cu metode de înglobare în alimentația obișnuită a bolnavului a substanței cu care lucrăm. În acest fel am reușit să creăm un mijloc mai fiziologic, mai eficient și mai ușor suportat de bolnav.

salt într-un viitor apropiat: prima centrală nucleare electrică românească

Și acum, un salt în viitor. Într-un viitor apropiat, ale cărui jaloane se pun azi. Construirea unor centrale nucleare electrice pune tehnicienilor noștri probleme complicate. Desigur, este încă prematur să vorbim despre caracteristicile viitoarelor centrale din țara noastră, despre felul cum vor arăta ele. Se pot însă aborda unele probleme cu caracter

Oamenii se înfruntă și se confruntă într-o dezbateră pe teme ale eticii comuniste într-un proces de prefaceri și limpeziri sufletești. Un spectacol premiat de Comitetul de Cultură și Artă : „Oricât ar părea de ciudat” de Dorel Dorian — regia Radu Penciulescu. Teatrul Mic.

teatrul românesc sub lumina reflectoarelor

Decorul acestei bogate primăveri pare o completare firească a cadrului luminos în care se va desfășura în primele zile ale lunii mai, săptămîna dramaturgiei românești.

★

Autori clasici, deschizători de drumuri, dramaturgi care au abordat cu îndrăzneală, cu un ascuțit realism aspecte ale vieții societății românești dintre cele două războaie, alături de autorii anilor tineri și furtunoși ai construirii socialismului sînt prezenți sub lumina reflectoarelor, concretizînd omagiul tuturor teatrelor — prin ceea ce au mai bun — adus celei de-a 45-a aniversări a creării Partidului Comunist Român.

Nu trebuie iarăși să uităm că se împlinesc 150 de ani de teatru în limba română, 150 de ani de cînd și-a luat zborul acel „pui de teatru

românesc” cîntat de Millo pe scenă, și destinul său i-a fost hotărît încă de la naștere de înșiși cei care l-au creat hotărîndu-l a fi „tribună de luptă”, „unealtă de luminare a poporului”, „biciuire a relelor năravuri și asupritorilor”, „de educare și progres”. Multe decenii s-au scurs pentru ca și creația noastră teatrală să se impună, să fie prețuită la nivelul celor mai bune realizări mondiale; succesul spectacolelor românești de la teatrele de proză la păpuși și estradă sînt o dovadă concludentă. Preluînd cele mai înaintate tradiții, pozițiile deschise de critică socială, caracterul adînc popular și forma națională a teatrului scris de înaintași, dramaturgia anilor noștri a căpătat o amploare neîntîlnită în trecut în primul rînd datorită sprijinului, îndrumării constante a partidului, faptului că ea a devenit o artă militantă, cu rădăcini adînci în contemporaneitate. Marile etape ale prefacerilor revoluționare au fost transfigurate scenic, creîndu-se unele spectacole antologice — care ar trebui să constituie și azi „fondul de aur”, repertoriul permanent al multor teatre. Dramaturgia și creația anilor noștri, imbinînd glorioasele tradiții cu inspirația zilelor noastre, aduc forțe educației socialiste prin artă, pătrunsă de spiritul de partid caracteristic esenței celor mai bune realizări teatrale.

Este deci firească prezența ze-cilor de mii de spectatori aflați în sălile teatrelor din toată țara și care aplaudînd cele mai bune spectacole clasice și contemporane aplaudă legătura strînsă dintre concepția progresistă a clasicilor literaturii și creația noastră militantă.

istoria vie pe scenă

„Oameni care tac” de Al. Voitin s-a jucat mai multe stagii pe scena Teatrului Național. Piesa a fost apreciată de critică și public. Patetismul ei reținut, de bună calitate, suflul eroic al unor ani furtunoși de luptă revoluționară, umanismul vibrant al scenelor și replicilor au făcut să răsune pe prima scenă

(Continuare în pag. 14)

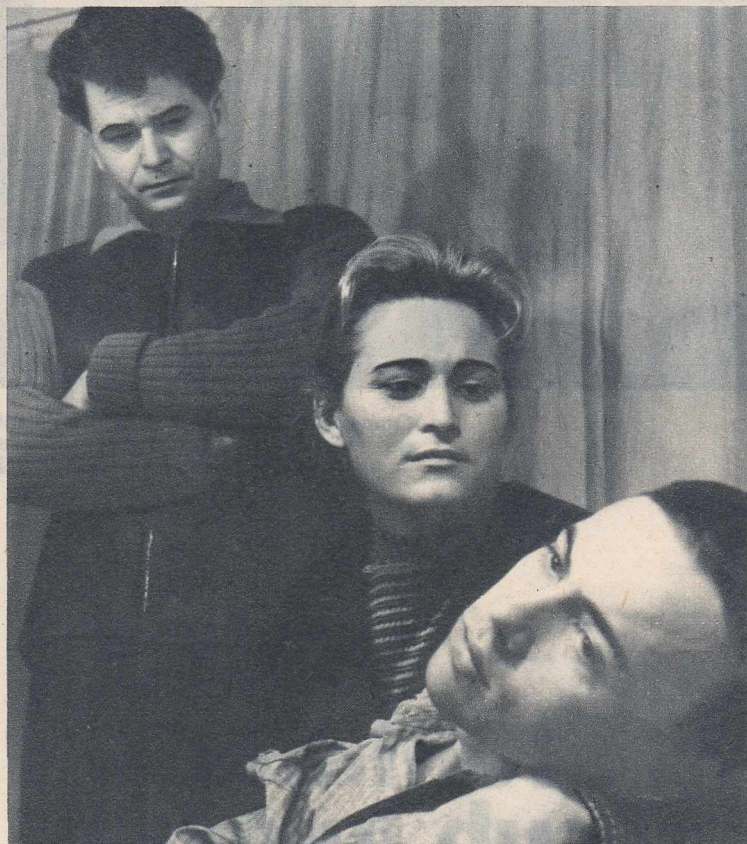
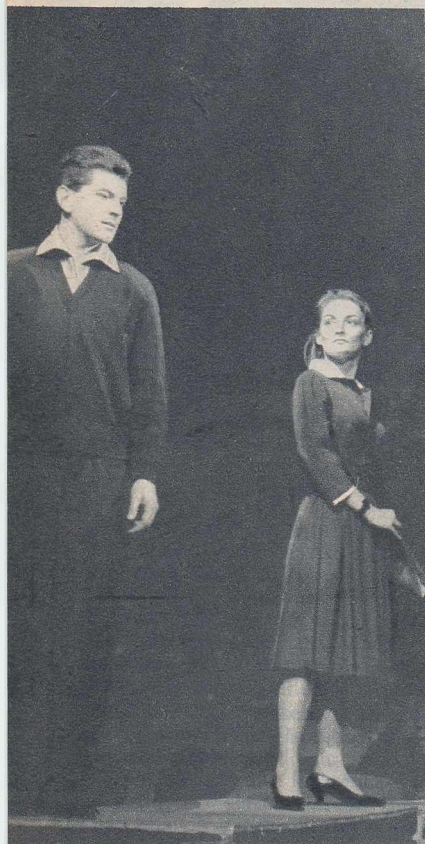
Popas în drumul căutărilor, bucuriilor și îndoielilor pe care-l străbat El și Ea — respectiv O. Cotescu și Rodica Tapalagă pe scena Teatrului „Lucia Sturdza-Bulandra” în „Nu sînt turnul Eiffel” de Ecaterina Oproiu.

Clipă de încordare dramatică în lupta revoluționară sugerând forța, dârzenia uteciștilor: „N-a fost în zadar” (dramatizare de Al. Mirodan, după romanul lui Al. Șiperco). Anul IV, clasa prof. Radu Beligan, a I.A.T.C. — regia Elena Negreanu. Scenă cu Eliza Tözser și Radu Cristea.

Un tânăr (Florin Piersic) își alege locul de muncă pe un șantier, părăsind ispitele unei vieji comode. „Iubesc pe al 7-lea” de Coman Șova (Teatrul „B. Delavrancea”).

Lupta comuniștilor va continua în ciuda terorii polițienești. Moment dramatic din „Marele fluviu își adună apele” de Dan Tărchilă la Botoșani.

Un om își confruntă viața lipsită de bucurii cu lumea nouă din jur. Profesorul Coman (Ștefan Iordănescu) dialoghează cu Emil Vlăsceanu (C. Anatol). „Simple coincidențe” de Paul Everac la Timișoara.

a țării cuvîntul comuniștilor, cuvîntul acelor „oameni care tac” în fața anchetatorilor fasciști dar al căror mesaj vorbește, chemînd spre făurirea unei noi orînduiri sociale.

Trecerea anilor a păstrat „tinerețea” textului, zilele acestea reluat pe scenă, cu unele schimbări în distribuție, dintre care le notăm pe cele mai importante: prezența într-un rol principal a artistului popularului Ion Fintescu, alături de Toma Dimitriu și Geo Barton.

Paralel cu această reluare, Teatrul Național înfățișează în premieră „Copiii pămîntului” de Andrei Corțeanu, Cortina se ridică peste un colț dintr-un sat românesc stăpînit de moșieri, în care truditarii ogoarelor erau supuși exploatării, silniciei, asupririi. Pe acest fundal cenușiu e construită o mică dramă

omenească în jurul căreia se întretes destinele unui întreg sat. În regia artistului popularului Marcel Anghelescu sînt cuprinși actori cunoscuți, vîrstnici și tineri: Eugenia Popovici, Al. Giugaru, Maria Voluntaru, Eugenia Dragomirescu, Ileana Stana-Ionescu etc.

L-am întîlnit pe regizorul Dinu Cernescu pe scena Teatrului Muncitoresc C.F.R.-Giulești, unde repetă piesa lui Simion Macovei „Pe 40 de metri lungime de undă” — inspirată din lupta ilegală a comuniștilor. Regizorul ne mărturisea că în concepția spectacolului se pornește de la ideea înfățișării unor clipe de mare încordare revoluționară pe care actorii vor căuta să le transpună cît mai simplu, mai uman, mai direct. Interpreți principali: Colea Răutu, St. Mihăilescu-Brăila, Mariana Mihuț.

Studentii de la Institutul de teatru ne-au înfățișat dramatizarea lui Al. Mirodan după romanul lui Al. Șiperco, inspirat din lupta tinerilor comuniști: „N-a fost în zadar”. O reprezentație emoționantă datorită în primul rînd tinereții interpreților care se confundă cu cea a eroilor de pe scenă, contribuind la încheierea și mai plină a momentelor din textul dramatic.

Într-o nouă distribuție reapare și tinerețea comedie a lui Virgil Stoescu și O. Sava: „Nota zero la purtare”, reamintind sugestiv procesul de formare a unei noi conștiințe și responsabilități la tinerii aflați în pragul absolvirii școlii. Teatrul: „Ion Creangă”. Regia, Ion Lucian.

Nu demult ne-am întîlnit cu un spectacol de calitate susținînd un

interesant și complex text dramatic: „Nu sînt turnul Eiffel” de Ecaterina Oproiu, la Teatrul de stat din Piatra-Neamț, în regia lui Ion Cojar. E un motiv în plus pentru care a fost așteptată cu interes „replica” Teatrului „Lucia Sturdza-Bulandra”. Doi tineri își caută rostul, fericirea, drumul vieții. Îi vom însoți deci pe O. Cotescu și Rodica Tapalagă în această spirituală călătorie, avînd drept „ghid” pe regizorul Valeriu Moisescu.

Prozatorul Eugen Barbu va fi prezent pe scenă la Arad. Îi vom revedea deci piesa „Să nu-ți faci prăvălie cu scară”. Talentul intens dramatic al prozatorului folosește acum replica teatrală, vie, conturînd psihologii și medii sociale.

La Iași, Bacău, Cluj, Timișoara, Satu-Mare, Ploiești ne reîntîlnim cu eroii lui Horia Lovinescu, Aurel Baranga, Al. Mirodan, Paul Everac, Dorel Dorian, Sergiu Fărcășan, Aurel Storin, Dan Tărchilă, Sidonia Drăgușanu, Ionel Hristea, Coman Șova, Ion Băieșu, Emilia Căldăraru și Natașa Gheorghiu, C. Pastor. Eugenia Busuioceanu, de fapt aproape cu întreaga noastră dramaturgie creată sub semnul acestor ani, relevînd fapte și eroi ai zilelor noastre.

Prima săptămînă a lunii mai e astfel o oglindă a teatrului românesc. E săptămîna cînd cele mai bune spectacole aduc prin creatorii lor un omagiu mării sărbători a partidului, cînd dramaturgii și teatrele privesc spre viitoarele stagii; ce tînd tot mai mult să fie la înălțimea epocii socialiste.

Alecu POPOVICI

Fotografii de I. NAUMESCU

St. Mihăilescu-Brăila și Mariana Mișu își găsesc personajele într-una din repetițiile cu „Pe 40 de metri lungime de undă” de S. Macovei la Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giulești.

„Omenirea se desparte de trecutul ei rîzînd” a spus Marx. O satiră virulentă pledînd pentru înlăturarea unor năravuri și mentalități vechi într-o lume nouă ; la Teatrul Național : „Tezaurul lui Iustinian” de Al. Voitin. Ți recunoașteți pe Birlic, Silvia Dumitrescu-Timică, Mihai Fotino !

pornind de la două scrisori

Cronicarul este mai întâi un spectator ca toți ceilalți. Apoi face un pas înainte și își comunică impresiile în scris. Îl citește spectatorii care nu sînt și cronicari și îl mai citește tovarășii de la televiziune. Aceștia din urmă în sau nu seama de observațiile cronicarului, pentru că uneori le consideră bune și altele dimpotrivă și mai ales pentru că uneori coincid cu propriile lor intenții iar altele nu. Spectatorul obișnuit pune și el câteodată mina pe condei pentru a scrie fie televiziunii fie cronicarului.

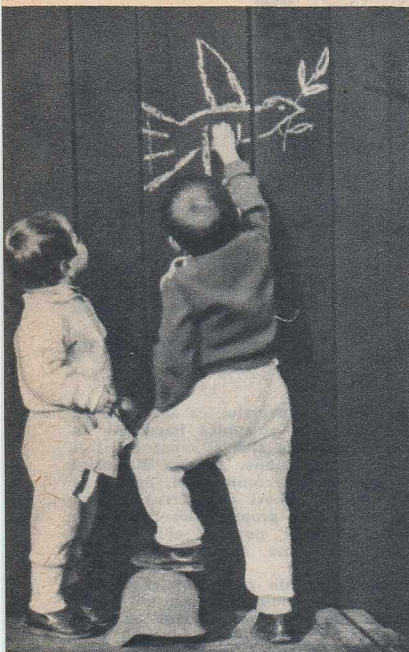
Pentru că două dintre scrisorile cititorilor consacrate acestei rubrici ridică unele probleme interesînd toate categoriile amintite mai sus, le vom discuta pe larg. Tovarășul Manuel Ferentz din București se declară mulțumit de felul în care reacționează responsabilii televiziunii la unele din criticile și observațiile noastre. Cităm din scrisoare : «Am remarcat sugestia dv. de la începutul lunii ianuarie în privința crainicilor „prieteni ai telespectatorilor”, posedînd „capacitatea maximă de a comunica idei”, cum ați scris într-o cronică ulterioară. Într-adevăr, Cleo Stiber este cea mai bună, dar să nu uităm că este și cea mai veche. „Naivitatea” Sandei Țăranu ne place (cînd crainica nu se „policește” prea des). „Agreabila” Ioana Măgură a reapărut. Dar aceasta nu înseamnă totul. Vrem și figuri noi, cu personalitate puternică, vrem figuri noi care pot fi și naive dacă sînt folosite la rubrici la care naivitatea se potrivește, vrem mai mulți oameni competenți care să alcătuiască și să prezinte teleduratele de seară sau de noapte... Conducerea televiziunii a considerat foarte bine venită sugestia dv. din 8 ianuarie. Fac această afirmație, întrucît la puțin timp după aceea au apărut poate 20 de figuri noi din care, desigur, doream să selecteze cîteva, verificîndu-le în mai multe emisiuni... V-aș ruga însă să vă feriți a emite diagnostice după un examen prea grăbit. În fond ceea „splendidă lăptură care se policește de cinci ori la zece rînduri citite” nu era cumva la prima sau a treia apariție ?»

Scrisoarea este mult mai amplă. Am reținut din ea pasajele care se referă la receptivitatea și dorința de înnoire manifestate de televiziunea noastră, pentru că ele reflectă o realitate certă. După părerea tovarășului Manuel Ferentz, este bine că în cronici sînt incluse informații despre televiziunea din alte țări. Există, într-adevăr, domenii în care experiența mai îndelungată a altor televiziuni le-a sugerat soluții aplicabile și la noi. Este motivul pentru care le consemnăm din cînd în cînd aici. Trebuie să facem, însă, o rezervă. Nu orice merită să fie imitat și nu orice se poate imita. A fost, de pildă, o greșeală faptul că s-a luat ca model emisiunea culinară a televiziunii franceze, atîta vreme cît era limpede că la noi lipsește elementul cheie : prezentatorul. De 13 ani, Raymond Olivier, „Monsieur Cuisine”, cum a fost supranumit, dezvăluie gospodinelor franceze secrete pe care el le-a studiat cu ajutorul celor 2000 de cărți de bucate din biblioteca sa personală și le-a experimentat în elegantul său restaurant „Le grand Véfour”. Acest bucătar-literat este o persoană pe cît de îndeminatică pe atît de spirituală. Pentru că vorbește engleza la fel de bine ca franceza, a fost invitat de posturile de televiziune din S.U.A., Japonia, Canada, Islanda, Țările Scandinave, care l-au tratat ca pe o vedetă. Acest „chei” unic în felul său primește o corespondență uriașă, ține conferințe, scrie cărți. Meru la curent cu tot ce e nou în materie de gastronomie, se străduiește să dea rețete în același timp ieftine și gustoase. Felul în care a fost preluată această experiență de televiziunea noastră este însă cu totul inacceptabil. Scriitorul M. Sevastos ne-ar putea spune dacă maestrul bucătar Catalanașchi, cel care cu vreo 20 de ani în urmă l-a ajutat să alcătuiască o voluminoasă și succulentă carte de bucate, ar fi fost în măsură să-l concureze pe Raymond Olivier.

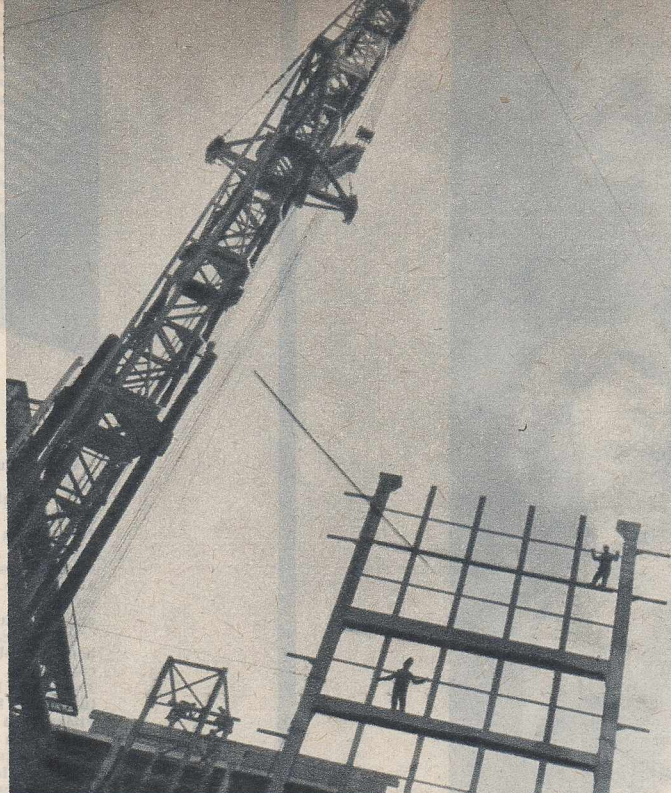
Evident, toate acestea sînt simple speculații. Fapt este numai nivelul inadmisibil de scăzut, pretențios, și agramat al „Rețetel gospodinei”, ceea ce e destul de neplăcut cu cît pe vremuri era o emisiune bună. Ea ar trebui nu desființată — așa cum greșit crede tovarășa Dolna Brașoveanu din Făgăraș că am preconiza — ci readusă la forma ei inițială. „Să fiu sinceră — ne scrie această cititoare — mie nu-mi plac prăjiturile de cofetărie”. Pentru ea și pentru milioanele de femei care „au o satisfacție atunci cînd fac singure un lucru bun și gustos”, televiziunea ar putea oferi mi de sfaturi practice cu adevărat utile. Cronică intitulată „Viața modernă și langdeșaua” a fost probabil foarte confuză, dacă măcar o singură cititoare a înțeles-o ca o invitație de a părăsi preocupările gospodărești și de a mînca doar prin restaurante și cofetării. La restaurante ne trimite prezentatoarea Crina Patriciu și încă într-o misiune destul de ciudată : să vizităm în fiecare duminică dimineața restaurantul Athénée Palace „pentru a vedea cum sînt ornate preparatele de pește”. Din scrisoarea telespectatoarei din Făgăraș reținem și următoarea frază : „Ar fi bine ca fiecare femeie să aibă acasă o mașină de cusut și să nu fugă, pentru fiecare tiv, la crotitorie”. Dar oare „cursul de crotitorie” ne învață cum să ne scurtăm rochițele pentru a fi în pas cu moda sau cum să lărgim costumașul unui copil care a crescut ? Nu, cîm să construim niște tipare savante și perfect inutile.

Gospodinele ar merita un tratament mai bun duminică între 8.30 și 9.

Felicie ANTIP

1

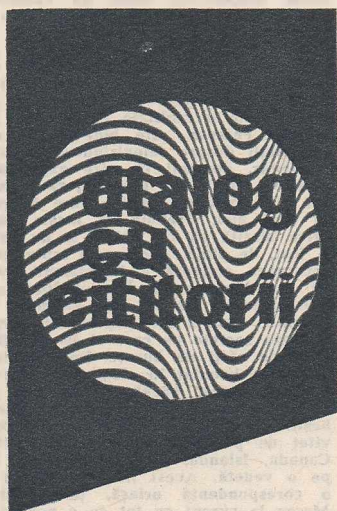

2

- 1 Compoziție — fotografie de Ieremi Iosif, Carei
- 2 Siluete Industriale — fotografie de St. Vilidar — Oradea
- 3 Cartea cu poze — fotografie de Victor Voicu-Vedea, Sibiu
- 4 Oglinda blocurilor — fotografie de Florentin Olță

CITITORII FOTOGRAFIAZA

de la un cititor ceva mai în vîrstă...

Tovarășul I. Torac din Reșița se recunoaște a fi un cititor din... generația mai veche. Într-o scrisoare trimisă redacției, după ce își exprimă satisfacția în legătură cu conținutul revistei, pune câteva probleme asupra cărora ne vom opri pe rînd.

1) Litera cu care tipărim e prea mică. Din păcate, tovarășe Torac, numărul paginilor noastre este atât de redus față de cantitatea de material pe care vrem s-o publicăm, încît sîntem nevoiți să folosim în proporție destul de însemnată această literă mărunț. Situația va mai dura o vreme.

2) Rubrica „Cititorii către cititori” este deschisă tuturor vîrstelor și ocupațiilor. Practic nu există nici o limită de vîrstă. Tocmai de aceea preconizăm ca cititorii care solicită publicarea în rubrică să indice pe lângă nume, adresă, ocupație, temă și vîrstă. Amănuntul acesta va constitui un punct de reper în plus pentru alegerea corespondenților.

3) În problema scrierii titlurilor cu literă mică, punctul

nostru de vedere este cel exprimat în răspunsul dat cititorului Ilie Ceaigău la rubrica „În câteva rînduri”, din numărul de față.

mai mult sport

„Mai mult sport în revistă” aceasta este principala idee ce se degajă din scrisoarea fraților Ginel și Marin Babalicu din Craiova. Corespondenții noștri au desigur dreptate. Credem însă că greșesc atunci cînd, vrînd să ne arate că uneori ocupăm inutil spațiul cu materiale neinteresante, ne citează schița „Moartea întîrzie” (nr. 42/1965 al revistei) și documentarul „Semnat: Vercingetorix” (nr. 5/1966). Ecouri sosite de la alți cititori arată că atât schița citit și documentarul (acesta din urmă făcea cunoscută cititorilor o farsă celebră din secolul trecut) au fost considerate ca lucruri foarte interesante. Ceea ce însă, desigur, nu ne scutește de critică în ce privește cantitatea și calitatea materialelor pe teme sportive pe care le publicăm.

Corespondenții noștri ne mai fac în aceeași scrisoare o propunere: o dată cu adresele publicate la rubrica „Cititorii către cititori” să publicăm și... fotografiile solici-

tanților. Sîntem categoric împotriva unei asemenea idei. Ea ar duce la o risipire a spațiului nostru atât de drămuț și ar denatura conținutul rubricii. Noi socotim că cei ce-și publică adresa sînt oameni care în mod sincer își exprimă dorința de a corespunde pentru a-și face prieteni în diferite colțuri ale țării, pentru a face schimburi de idei, pentru a colecționa cărți poștale ilustrate etc. Dar aceasta, nu pornind de la calitățile... fotografice ale cititorilor noștri.

știam și noi...

La ancheta „Despre arhitectură, excursii, cărți și profil”, publicată în nr. 51/1965 al revistei noastre, am primit un răspuns din partea Direcției generale a învățămîntului superior, tehnic și economic a Ministerului Învățămîntului. În acest răspuns se fac referiri la o „consfățuire largă” în care s-au analizat, în Ianuarie 1965 (s.n.), „cele mai importante aspecte privind conținutul învățămîntului de arhitectură”. În fond, răspunsul primit de redacție conține doar citate extrase din constatările acelei consfățuiri. Astfel, se poate observa că o parte din deficiențele observate de noi la sfîrșitul anului 1965 sînt incluse în amintitele constatări ale consfățuirii de la începutul celui-lui an. Am fi dorit să cunoaștem însă ce măsuri au fost luate ca urmare a anchelei noastre, lucru ce din adresa Ministerului Învățămîntului nu reiese...

„mercur” prinde aripii

Diracția comercială a Sfatului popular al Capitalei a trimis redacției noastre o adresă prin care răspunde criticilor cuprinse în ancheta „Importantul lucru mărunț” (nr. 5/1966). Răspunsul este axat pe tema deficiențelor semnalate în legătură cu casa de comenzi „Mercur”. Adresa menționează unele măsuri luate de Direcția comercială a S.P.C. din care cităm:

1) Intervenție pe lângă Ministerul Comerțului Interior în sensul ca și casa de comenzi „Mercur” să poată desfășura unele produse, pînă acum exceptate.

2) Mărirea cu încă două mașini a numărului mijloacelor auto cu care e dotată această întreprindere, astfel ca transportul comenzilor să se facă în bune condiții și la timp.

În încheiere ni se face cunoscut că problema organizării mai multor case de comenzi în sectorul alimentar este în studiul Direcției comerciale.

despre rubricile noastre TV

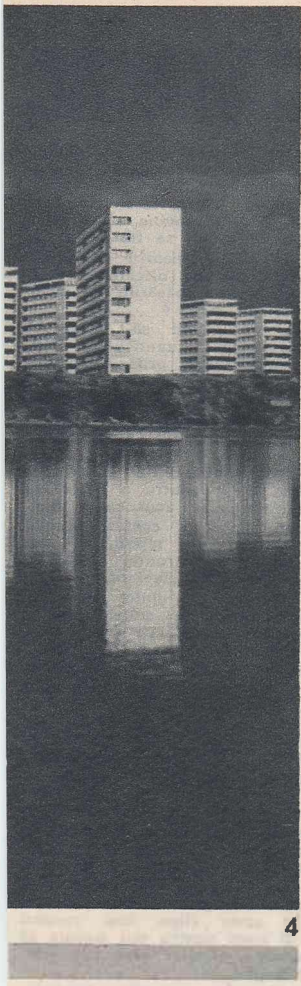
Tov. Ioan Roman, din Gura Barza, raionul Brad, își exprimă nedumerirea în legătură cu existența în revistă a două rubrici închinată emisiunilor de televiziune (rubrica „Televiziune” din pagina „Memento”, pe de o parte, și cronica săptămînală „TV”, pe care o semnează colaboratoarea noastră Felicia Antip, pe de altă parte). Dar aceste două rubrici nu se suprapun nici între ele și nici cu programele stației noastre TV care apar în cotidiene sau în publicația de specialitate. Rubrica din pagina „Memento” conține spicuri și recomandări însoțite de scurte aprecieri anticipative asupra programului săptămîinii următoare; rubrica „TV” conține analize, aprecieri și sugestii în legătură cu programele prezentate, cu diferite scări și progrese ale televiziunii noastre.

În ce privește întrebările ce ni le pune corespondentul nostru, ele își vor găsi răspuns în rubrica „Cititorii întreabă” într-unul din numerele viitoare.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundă: Paula Gadină, elevă, 18 ani, Roșiori-de-Vede, str. Crișan 5;

teme diverse; Nicolae Din Gh., funcționar, Pitești, str. Exercițiu 208, bl. 2, ap. 6; teme diverse; Anelușa Stoica, profesoară, 20 ani, com. Chiojd, raion Cislău, reg. Plouesti; teme diverse, muzică ilustrate; Gabriela-Georgeta Matei, funcționară, 22 ani, București, str. Maior Șonțu 8, raion 30 Decembrie; literatură, rebusism, ilustrate; Ștefan Filipescu, tehnician, București, str. Drumul Taberei 11, bl. C; teme diverse; Liviu Hîncu, șofer, 25 ani, Galați, str. Brăilei-Tiglina I, bl. 167, et. 3, ap. 89; ilustrate; Florentina Purcărescu, învățătoare, com. Rădoiești, raion Roșiori-de-Vede; ilustrate; Nico Voicev, funcționar, Buzău, str. Patriei 87; ilustrate, literatură, artă; Mariana Botz, învățătoare, com. Cosmești, raion Tecuci; teme diverse, ilustrate; Nișeta Moveanu, contabilă, Fălticeni, str. Zorile 2; ilustrate; Ioana Dobrescu, elevă, Brăila, str. Dobroanți 635; teme diverse; Ioan Singeozan, student, București, Căminul nr. 1, căsuța poștală 4 031; teme diverse; Pavel Dumitru, frizer, 19 ani, Lupeni, str. Bărbăteni, bl. 3, ap. 4; ilustrate; Antoaneta Anghel, bibliotecară, com. Cavadinesti, raion Bujor, reg. Galați; literatură, ilustrate; Maricica Anghel, contabilă com. Cavadinesti, raion Bujor reg. Galați; muzică, ilustrate; Mariana Löw, elevă, 16 ani, Orșova, str. Traian 39; muzică ușoară, ilustrate; Lucian Jurcescu, contabil, com. Ju pahnice 441, raion Orșova ilustrate; Gigi Gavrilă, muncitor, 20 ani, Reșița, Piața Lenin, bl. 800, et. 3, ap. 320 teme diverse, ilustrate; Nicolae Martin, maistru, 28 ani, Pitești Calea București 4, bl. 25, sc. A ap. 14; teme diverse, ilustrate; Josefa Gyorgy, elevă, comuna Sîndrei 765, raion Timișoara; ilustrate, muzică ușoară; Chiru Ștefan mecanic, 22 ani, Cimpulung Moldovenesc, str. Trandafirilor 7; cinema, muzică, ilustrate; Heidi Varvara, elevă Arad, str. Ineuului 29; ilustrate; Eugenia Hotăriș, elevă comuna Pietriș, 27, raion Lipova; teme diverse; Ioan Șerban, elev, Brăila, str. Verduin 16; teme diverse; Nico

dansul călușarilor în vechime și azi

Călușarii Dida Silște din Craiova și Daniel Lazar din comuna Telu, raion Sf. Gheorghe, doresc să afle originea dansului „Călușarii”.

Răspunde **OVIDIU BIRLEA**, șef de sector la Institutul de etnografie și folclor.

Despre originea acestui dans s-au emis unele păreri încă din secolul al XVIII-lea. Unii reprezentanți ai Școlii ardelenice afirmă că jocul acesta ar fi o moștenire romană, el descinzând din dansul acelor **Colli Sali**, preoți ai zeului Marte. Mai târziu și Eliade Rădulescu arată că dansul călușarilor ar fi tot de origine latină, el comemorând răpirea Sabinelor. Cercetările ulterioare au arătat însă că dansul este mult mai vechi și că a fost practicat aproape pretutindeni în Europa, dar în forme diferite. S-a emis ipoteza că dansul călușarilor s-ar fi născut din cultul totemic al calului, originea lui aflându-se în preistorie. Alții au opinat că dansul ar oglindi munca dusă de omul preistoric pentru prinderea și domesticirea calului. Aceasta ne dă și cheia dezlegării originii sale, spre care ne duce și numele lui. Căci dansul e numit prin Banat **călușarii**, jucătorii purtând chiar efigia în lemn a unui cal, în Transilvania **călușeri**,

în restul țării **călușari**, denumiri care derivă de la cal. Mențiunile documentare și cercetările folclorice îl atestă la noi ca un dans menit să provoace fertilitatea, însușire ce pare că derivă din credințele străvechi despre puterile miraculoase ale calului venerat, apoi ca un dans vindecător al unor boli. Cu timpul, dansul și-a pierdut pe alocuri din semnificațiile de obritie magică. Odiñoară era practicat în toată țara, căci Dimitrie Cantemir îl atestă și în Moldova. Astăzi el este practicat în Muntenia și Oltenia de șes și prin câteva puncte din Cimpia Transilvaniei și din jurul Orăștiei. În Transilvania dansul a fost refăcut în secolul trecut de către I. Mureșianu și St. Emilian ca dans național și răspândit apoi prin intelectuali la sate, încât forma stilizată a influențat și apoi a eliminat din repertoriul rural vechiul călușar. În Muntenia și Oltenia el se mai practică în primul rând ca un dans de mare virtuozitate și din acest punct de vedere se poate considera drept cel mai artistic dintre dansurile noastre. Nu e de mirare că în 1937, călușarii din Pădureți-Argeș au câștigat premiul întâi la concursul de dansuri de la Londra, iar ansamblurile profesionale de la noi îl cultivă cu mare asiduitate.

Luna și magnetismul

„Aș dori să aflu dacă Luna are cîmp magnetic și dacă în general există marea ale atmosferei”.

Răspunde **Gheorghe POPAZU** Focșani

Răspunde **MATEI ALESCU**, directorul Observatorului astronomic popular din București.

Rachetele cosmice care au servit la cercetarea satelitelor noastre naturale au arătat că Luna nu posedă un câmp magnetic cit de cit apreciabil. Totuși, forța ei de atracție este suficient de mare, „influența” ei întrecînd-o pe cea a Pămîntului pînă la o depărtare de circa 36 000 km de Lună. Mai mult, atracția Lunii se face simțită și pe Pămînt: marea oceanelor, marea atmosferei și chiar cele ale solului — care au fost detectate și măsurate — sînt cele mai bune dovezi în acest sens.

Cele spuse mai sus nu constituie cit de cit o contradicție, ci din contră, pun în evidență două aspecte ale materiei. Este vorba de magnetism și forță de atracție.

Magnetismul este o proprietate ce caracterizează anumite substanțe și elemente. O anumită aranjare a atomilor — de exemplu într-o bucată de fier — face ca aceasta să atragă alte bucăți de fier, să influențeze

un ac de busolă etc., după cum proprietățile Pămîntului, ca structură, fac ca planeta noastră să posedă un câmp magnetic, să se comporte ca un uriaș magnet.

Trebuie reținut faptul că magnetismul este o proprietate caracteristică numai anumitor substanțe și — în cazul astrilor — anumitor structuri interne. Există substanțe care nu sînt caracterizate de magnetism — putînd fi magnetizate doar temporar — sau care nu pot fi de loc magnetizate, de exemplu aluminiul.

Forța de atracție reprezintă însă o însușire care caracterizează orice particulă materială și care nu dispăre decât dacă particula este transformată în energie radiantă, de exemplu în lumină sau în raze X etc. Forța de atracție depinde de cantitatea de materie cuprinsă în corpul respectiv, iar pe suprafața sa, atracția este determinată și de raza corpului, adică de distanța de la centrul corpului pînă la suprafața lui.

Expresia matematică a forței de atracție a fost stabilită pentru prima oară de către savantul englez Isaac Newton. Ea ne permite să calculăm forța de atracție a oricărui astru, dacă îi cunoaștem masa (cantitatea de materie pe care o conține) și raza.

între „ye-ye” și „unda lirică”

„În ce constă stilul ye-ye?”

Răspunde **Gheorghe BALTAC** Ottenita

Unda lirică ce se impune în prezent în muzica ușoară e pe cale să detroneze voga stilului „ye-ye”. E momentul de a încerca o definire a valului de onomatopee care s-a revărsat în ultimii ani peste lumea estradei și a microsonului. „Ye-ye” nu este decît transpunerea fonetică a unui refren de twist — **yea-yeah**, corespondentul în slang american al englezescului **yes-yes**, adică **da-da**. Introdus în Franța de către cântărețul Johnny Halliday, acest refren a devenit pentru adepții twistului un standard, iar în gura adversarilor săi, o poreclă disprețuitoare.

Efectul conjugat al pasiunii tinerii generații pentru ritmurile noi și al unei abile campanii publicitare orchestrate de casele de discuri a dus la o adevărată inflație de șlagăre efemere și de „idoli” ado-

lescenți. Cîteva măsuri de muzică sincopată cu un text pueril redus uneori la cîteva onomatopee ca „din-din”, „papa-papa”, „cin-cin”, „ubidu-du”, „ron-ron” erau suficiente pentru a lansa pe piață un nou disc și o nouă vedetă a cîntecului.

Dar cei care mizează pe faptul că gusturile tineretului se rezumă la atît, se înșelau. Trepidațiile ritmului nu pot suplini la nesfîrșit fiorul sentimentelor și căutările spirituale ale generației noi. Aceasta o demonstrează succesul repurtat în ultima vreme tocmai în rîndurile tineretului de cîntăreți care cultivă un stil neoromantic (Salvatore Adamo, Gianni Morandi, Enrico Macias, Mi-reille Mathieu, Udo Jürgens, Violetta Villas) sau care explorează o lume de sentimente ce nu se limitează la dragoste, îmbrățișînd preocupări de ordin mai larg, social sau filozofic, cum ar fi Georges Brassens, Jacques Brel, Hugues Auffray, Guy Béart, Barbara, Jean Ferrat, Alain Barrière etc.

pe scurt

Floriana Fischer-Galan, București. Unde se găsesc urme ale comunei primitive pe teritoriul țării noastre? Am putea să răspundem cu o întrebare: dar unde nu se găsesc? Fără exagerare, pe întreg teritoriul țării. Unele puncte arheologice, cum este Cucuteni din regiunea Iași, au dat numele lor unor culturi caracteristice neoliticului. Pe teritoriul țării noastre arheologii au descoperit urme de așezări umane, inclusiv unele ale oamenilor care au trăit în urmă nu numai cu cîteva milenii, dar chiar cu sute de mii de ani — cum sînt, de pildă, cele date la iveală de paleoarheologul C. Nicolaescu-Plopșor, în urma săpăturilor efectuate în regiunile Oltenia și Argeș.

Maria Apostol, Alexandria. 1) Iată titlurile cîtorva dintre studiile critice apărute la editurile noastre în ultimele săptămîni: „E. Lovinescu — critic literar” de Ileana Vrancea; „Studii literare” de M. Petroveanu; „Junimismul” de Z. Ornea; „Dimitrie Anghel” de T. Virgolic; „Ion Slavici” de Pompilia Macrea; „Al. Macedonski” de Adrian Marino (toate la Editura pentru literatură); „Vla-huță și epoca sa” de V. Răpeanu (Editura tineretului) ș.a. 2) Despre actorul Roger Moore am scris în nr. 14, ciad i-am publicat și portretul pe copertă. 3) Vom ține seamă de propunerile dv. la întocmirea planului nostru de coperte și sîntem de acord că, pentru a fi cit mai interesantă, revista noastră trebuie să conțină lucruri inedite; este totuși imposibil să nu reluăm și idei care au mai fost tratate — principalul este însă ca reluarea să aducă totdeauna și ceva nou.

Josefa György, Sîndreil. Vă mulțumim pentru amabilele dv. scrisori. Adresa va apărea, desigur. Iată și răspunsul la întrebarea pe care ne-ați pus-o: gînditorul iluminist și scriitor clasic francez Montesquieu s-a născut în castelul La Brède la 1689 și a murit la Paris în 1755. A trăit o parte din viața sa la Bordeaux. Opere principale: „Scrisori persane” (1721), „Considerații asupra cauzelor grandorii și decăderii romanilor” (1734), „Spiritul legilor” (1748). Criticînd deschis puterea clericală și absolutismul regal, Montesquieu a exercitat o influență pozitivă asupra enciclopediștilor, cei ce au pus revoluției franceze baza sa teoretică.

V. SILVIAN

o floare „gigant”

„Ce flori uriașe există în lume?”

Răspunde **Mariana și Radu CIOROIU** Brăile

Răspunde: **PETRE DIACONU** — doctor în științe biologice.

Cu mulți ani în urmă, exploratorul englez T. Raffles a descoperit în zonele tropicale ale Africii o floare ciudată. Diametrul unei inflorescențe simple atingea un metru, ea dezvoltîndu-se direct pe tulpinile sau rădăcinile a diferite alte plante tropicale, deoarece floarea nu are tulpină proprie. Butonii florali erau de asemenea de mărimi uimitoare, semănînd cu o căpățîină de varză bine dezvoltată. Greutatea unei singure flori ajungea pînă la 4-5 kg. Specia descoperită de T. Raffles a fost denumită **Rafflesia Arnoldii**, iar ordinul și familia: **Rafflesiaceae** (un ordin de plante lipsite de clorofilă), cuprinzînd 7 familii cu aproximativ 50 de specii.

Culoarea florilor este roșie. Petalele au pete și un miros neplăcut. **Rafflesia Arnoldii** se întîlnește în pădurile din insula Sumatra, în ținuturile umede din Indonezia și insulele Filipine.

Pe insula Java a fost descoperită specia cu florile cele mai mici din acest ordin, **Rafflesia Rochussenii**, cu floarea de 14-15 cm în diametru.

Pe țărmul european al Mării Mediterane se întîlnesc numeroși reprezentanți ai speciei **Cytinus hypocyrtis**, tot din familia **Rafflesiaceae**, cu fructe comestibile.

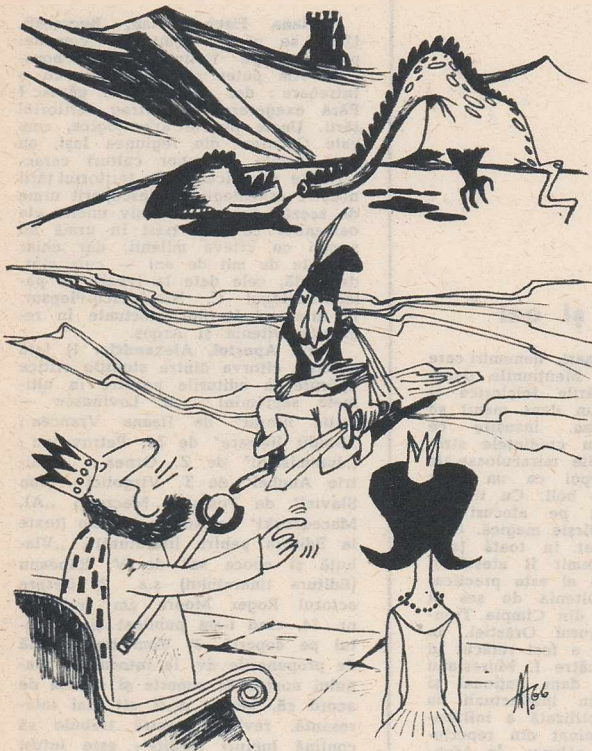
Iașe Georgescu, lăcătuș mecanic, Hînedoara, str. 30 Decembrie, bl. C.M. 2, ap. 65; teme diverse, ilustrate; Doina Nicodim, tehniciană, Brăila, str. C. Negruzzi 178; teme diverse, ilustrate; Pușa Ciobanu, Sibiu 1, oficianță of. P.T.T.R.; cinema, ilustrate; Mihai Filip, operator chimist, Lupeni, str. 6 August 83 A; cinema, ilustrate; Emilia Grosu, elevă, Constanța, str. Străjerului 39 bis; teme diverse, ilustrate; Zaharia Goran, factor poștal, 24 ani, of. P.T.T.R. Govora; teme diverse; Gabriela Viorica Constantin, elevă, Buzău, str. Murgului 16; teme diverse; Constantin Fieraru, muncitor, 22 ani, Uricani, raion Petroșeni, cămin 1 U.T.C., camera 16; teme diverse, ilustrate.

În cîteva rînduri

Carmen — Pitești; L.C. — Sighetul Marmăției; Cristache A. — Medgidia. Întrebările dv. necesitînd răspunsuri prin scrisori, vă rugăm a ne comunica de urgență adresele complete.

Ilie Cealghiu — comuna Strugari, reg. Bacău. Vă asigurăm, tovarășe Cealghiu, că ne străduim să aplicăm cit mai bine regulile ortografiei limbii române. Ceea ce ne reproșați dv. nu reprezintă nici o încălcare a acestor reguli, ci doar o formulă grafică folosită nu numai în prezent, ci cu veche tradiție în presa noastră.

Aurel Boboc — Craiova. Ne bucurăm interesul cu care urmăriți revista noastră, lucru dovedit de aprecierile pe care le faceți și pentru care vă mulțumim. Propunerea dv. privitoare la o rubrică cu profil de curiozități nu e inedită; totuși o reținem. Aveți dreptate și ne cerem scuze pentru faptul că, la numerele respective, lipsa de spațiu ne-a împiedicat să publicăm dezlegările a două ca-re-uri apărute în acest an. Nu se va mai repeta.

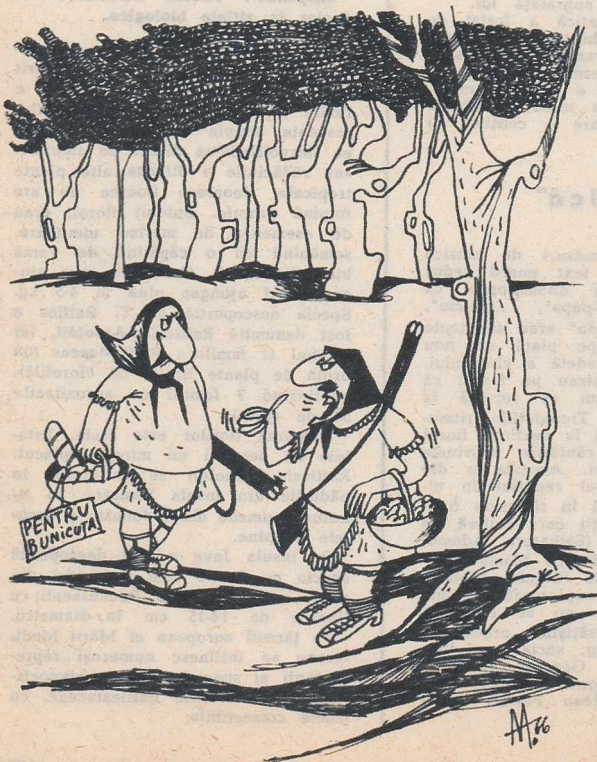

— Îți dau jumătate de împărăție și
mîna fiicei mele...
— Are buletin de București ???

UMOR

basmelor bunicilor în versiunea nepoților (II)
de Adrian ANDRONIC

— Degeaba, nu vrea s-așară nici
uu lup !!!

Itinerar cînegetic pentru pseudovînători

LA-NTÎLNIRE CU PRIMĂVARA

Cum?! — va sări cititorul, auzind această invitație — păi nu numai deunăzi fuserăm la-ntîlnire cu primăvara?!
Prea adevărat! Dar nu uita că în țara noastră peisajul e atât de variat, încît o decalare de-o lună, o lună și ceva, între zilele cînd primăvara își face intrarea în crîngurile din sud, și cele în care începe a cuprinde, mai la nord, culmile munților celor mari, e floare la ureche!

Sfătuim pe turistul nostru să părăsească deci șesul și ținutul dealurilor, unde pometurile și-au cam scuturat floarea și să urce la munte. Va urca pînă acolo unde codrul bătrîn de conifere începe să facă loc jepilor și golului alpin. Iar pentru ca truda să-i fie cit mai bogat răsplătită va căuta să potrivească lucrurile în așa fel, încît să dea ochi și cu falnicul stăpîn al acelor meleaguri: cu cocoșul de munte, cea mai mîndră și cea mai sălbatică pasăre a noastră, care tocmai la această vreme își ține nunta.

Această splendidă podoabă a muntelui înalt se găsește în număr mare la noi. Și în exemplare deosebit de puternice! Pătrunderea omului în împărăția ei nu i-a pecetluit soarta. Cum s-a întîmplat prin alte părți de lume! La noi, măsurile înțelepte de cruțare, vinarea ei cu măsură, i-au asigurat perpetuarea și chiar înmulțirea.

Ea e mai frecventă în Munții Maramureșului, prin aceia ai Rodnei, prin Călimani. Dar se găsește și în ceilalți munți cu zone alpine. Cu mai slabă frecvență în Apuseni...

Trăiește ascunsă dar la vremea nunții se adună în anumite locuri care sînt aceleași din an în an și din neam în neam. Acestea sînt de obicei rariști și luminșuri ce fac parte din ghirlanda care incunună codrul de brad.

Turistul nostru se va călători deci spre munții cei mari — spre cei mai apropiați, firește, de așezarea sa — și va urca la cabană. Nu însă înainte de-a fi legat prietenie cu vreun silvicultor sau alt om al pădurii, de prin partea locului. Spre a avea călăuză. Și tovarăș de drum.

Locurile de „bătaie” trebuie recunoscute de după-amiază: după urmele ghearelor cu „virzobi”, bine întipărite în zăpadă și flancate de virfurile aripilor purtate de cocoșul infuriat, tîrîș, sau după penele și petele de sînge ce de obicei pistruiază zăpada, ca grăitoare semne ale bătațiilor ce au avut loc între cocoși, pen-

tru grațiile frumoaselor ce alcătuiesc „haremul”.
O dată locul de bătaie recunoscut pseudovînătorul se va retrage la odihnă; la cabană, la stîna sau în coliba improvizată dar bine căptușită cu cetină. Mai e nevoie să spunem că tabăra de noapte va trebui să fie destul de departe de locul de bătaie, pentru ca palele focului sau zgomotul inerent oricărei așezări omeneste să nu neliniștească păsările ce încep să sosească încă de cu seară?

Ceasul al doilea va trebui să-l găsească echipat și pornit la drum. Întinericul a pălit. Mierla gulerată a dat drumul primelor triluri. Peste cîteva clipe în înaltul bradului cocoșul va fi făcut ochi și va fi început să-și dreagă glasul... Pentru a striga primul salut zorilor și primăverii. Dar și cirdul de găini care, undeva, pe sub brazi, își așteaptă pețitorii...

Atragem atenția pseudovînătorului nostru că trebuie să fie foarte atent pentru a nu cădea pradă acelei „Fata morgana” acustică a muntelui, care te poate face să confuzi huietul vîntului sau bătaiea unei ploii repezi, cu „tocilatul” cocoșului aflat în „rotire”. Sau cu „gotcîitul” găinilor aflate în așteptare...

Un binoclu îi va fi de real ajutor celui mai puțin obișnuit cu fantasticele siluete ce se proiectează, în asemenea loc, pe cerul abia pălit, pentru a recunoaște cocoșul care, cumpănindu-se pe „crucea” bradului, tocmai întinde gîtul spre slăvi, pregătindu-se să-și cînte cîntecul de dragoste. Sau tocmai a lăsat capul în jos, căutînd să distingă cirdul de găini. Sau adversarul ce tocmai se furișează pe sub brazi. Sau tocmai s-a-nfoiat, gata de atac și apărare...

Cocoșul de munte e o sălbăticiune extrem de atentă. Și cu cit e mai vîrstnic, cu atît e mai temător. De aceea, cel ce vrea să-l surprindă în intimitate trebuie să stea stană de piatră. Iar înaintarea spre el nu se poate face decît pas cu pas. Anume în cele cîteva clipe ce despart strofele care aduc cu zgomotul făcut de dopul scos brusc din gîtul sticlei, de așazidul „tocilat”. În acele clipe doar cocoșul n-aude, nu vede. Și omul nostru mai trebuie să fie atent și la apariția găinilor care pot vesti cavalerului lor primejdia...

Vigilența inaripaților și neatenția dumitale te pot pune în situația de a te mulțumi cu micul „prolog” care introduce doar concertul.

Vigilența dumitale și uitarea de sine, de-o clipă, a acestor sălbăticiuni îți pot prileji un concert de basm, urmat de spectacolul unei lupte dirze între doi cocoși cam de aceeași forță. Spectacolul pe care nu îl vei uita mai apoi toată viața.

Nic. A. STRĂVOIU

carnet automobilistic

Și la noi sînt mulți șoferi începători. Nu ar fi folositoare o avertizare benevolă și modestă în acest sens? Creдем că da.

**variația greutății,
prețului
și
durabilității
pneurilor
la
automobile**

Revista italiană „Quattroruote” publică următoarele date: în ultimii 50 de ani prețul unui kilogram de pneu a scăzut cu circa 30%. Greutate medie a crescut foarte puțin, de la 9 la 9,5 kg pe pneu. În schimb, durabilitatea s-a mărit considerabil, de la 3 000 de km pe pneu la 30 000 de km.

Ing. V. IOANID

**sînt
încă
începători!**

S-a constatat că în afară de prezența pe străzile, pe sezele și pe autostrăzile cu circulație intensă a vehiculelor pe două roți (cu motor sau fără) principalul pericol pentru circulație îl reprezintă... începătorii. Nu există o definiție științifică a ceea ce înseamnă șofer începător. Totuși, în Anglia, cite un „L” de cite 15 cm pe ambele parbrize este obligatoriu pentru șoferi, timp de 6 luni de la obținerea permisului de conducere și timp de un an dacă în primele 6 luni au comis vreo infracțiune (în afară de amendă).

Mai spirituală și mai spontană ni se pare arborarea pe parbrize a tradiționalei tăblițe de școlar pe care scrie „sînt încă începător”, utilizată benevol în R.F. Germană, Austria, R. D. Germană, de cei care doresc să fie ocrotiți de șoferii experimentați.

În Polonia însă arborarea unei frunze verzi este obligatorie pentru șoferii începători.

cuvinte

C A R

ORIZONTAL: 1) Perseverență. 2) Stare de visare — Abis! 3) Reacție afectivă puternică — Crestătura pe monedă. 4) Notă muzicală — Legate suflutește de cineva — Negație. 5) Greșeli — Păcăliți (fig.). 6) Cîntec de leagăn — Căzută în culpă. 7) Curelușă de mesină (pl.) — Ființe foarte apropiate — Idem. 8) Infruntată — Neînfrîcat (fig.). 9) Supărat, furios — Ciociriile. 10) Indeterminată — Pare a fi foarte ocupată. 11) Ascunsă — La-viță (reg.). 12) Diminutiv feminin — Infocăt, inflăcărăt — Posezi. 13) Pinză deasă de sîrmă (pl.) — Lac în Austria — Atmosferă (abr.). 14) Interes, preocupare — Vechi nume al Romei. 15) Rădiu — Din cer! — Bomboană cu miez de migdale. 16) Mîhnire — Aluminiu. 17) Subaprecieri. 18) Severi — Epocă — Eta) (abr.). 19) Prietenoasă — Fire. 20) Curbe! — Tristețe.

VERTICAL: 1) Atitudine respectuoasă din cale afări

POVEȘTEA VORBEI

verificați-vă cunoștințele de geografie

Localitatea belgiană Ypres și-a cîștigat în 1917 o tristă celebritate: aici a fost încercată pentru prima dată o substanță toxică, folosită ca armă chimică în primul război

mondial. Numele localității inspirat denumirea gazului căruia i s-a spus ypérite (î românește iperită). Cazul n este izolat, căci destul de multe nume de orașe, regiuni

**casa
noastră
prin
casa
de
economii**

Casa de Economii și Consemnațiuni acordă depunătorilor care economisesc pe aceste librete importante cîștiguri în bani, prin trageri la sorți trimestriale. La tragerile la sorți participă LIBRETELE DE ECONOMII PENTRU CONSTRUIREA DE LOCUINȚE ale căror depuneri au fost păstrate la C.E.C. în tot cursul trimestrului pentru care se efectuează tragerea.

dezlegarea jocului „POFTIȚI ÎN VAGOANE!”, apărut în numărul trecut

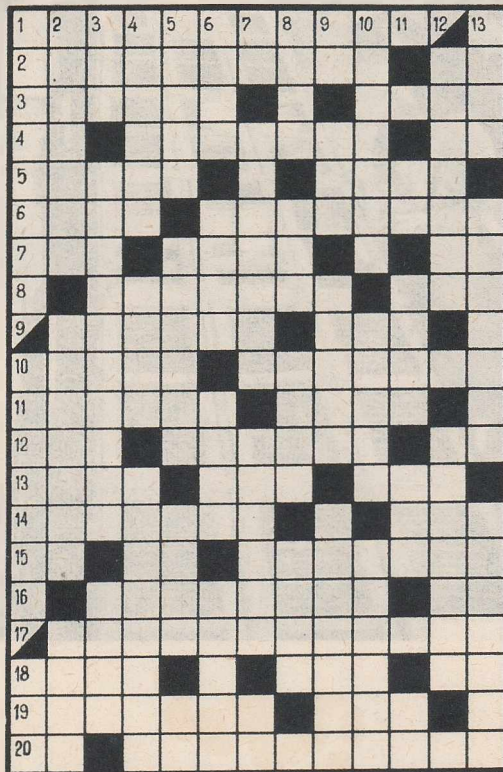
ORIZONTAL : 1) ELECTROPUTERE. 2) COLETARIE — MAL. 3) ACAR — MIT — ROTI. 4) RU — ÎMPIEGAT — C. 5) TREN — A — SOSIRE. 6) AISTA — STATIE. 7) M — CALE — ÎNE. 8) ECA — ALB — ARATA. 9) NUMAR — AA — ETAN. 10) TRO — MARCA — IUT. 11) STRAZI — METRO. 12) CEAI — IESIT — AN. 13) R — BUN — RAC — NN. 14) ASI — ETER — RUTA. 15) MILLAR — TRUC — G. 16) PM — UNIO — OLANE. 17) OPT — TAMISA — IN. 18) ALUN — JIR — JANT. 19) NOROC — TAP — USI. 20) ENERGIE — LINIE.

Încrucișate

RE

— Stare de neliniște copleșitoare — Atenție... materializată. 2) Îndrăzneț — Necăjită, năpăstuită — Nasture (pop.). 3) Apel telefonic — Cinste, corectitudine — Puternici. 4) Eșecuri — A se mîndri — Plină de hotărîre. 5) Solidari — Uimită — A selecționa — Acum ! 6) Aici (pop.) — A dovedi — Suprafețe — A forma, a educa. 7) În toi ! — Respectată — Cîstite — 100 mp. 8) Nume feminin — Categorie — Perspicacitate — Răutăcioase. 9) Andreescu Ion — Masiv muntos în Sahara — Dor — Spirit caustic, vizînd ironia. 10) Îndoială, neîncredere — A înfuria — Ofensați (fig.). 11) Șea — Contingent (inv.) — Prefix pentru trei — Subsemnatul. 12) Dorință arzătoare — Tergiversare. 13) Dăruită — Lingușiri — Răutate, sarcasm.

Constantin DUMITRESCU

șări sînt camuflate sub aparența unor cuvinte fără legătură cu geografia.

Îată în primul rînd două exemple de denumiri geografice mult mai puțin cunoscute decît cuvintele derivate :

De la Valeria, parte din provincia romană Panonia, provine numele de medicament valeriană : medicii i-au spus așa deoarece conține o substanță extrasă dintr-o plantă adusă din Valeria. Și acum de la medicină la gra-

matică : greșelile de construcție sintactică se numesc solecisme. Aceasta înseamnă de fapt „fel de a vorbi al locuitorilor din Soloi”, un oraș din Cilicia (Asia Mică). Vechii greci numeau solokismos abaterile de la limba literară observate de ei în graiul grecesc cilician și apoi orice construcție grecească greșită.

Numele Veronel e cunoscut astăzi poate mai mult grație lui Shakespeare, dar se găsea într-o vreme și pe etichetele de la farmaci : la Verona a

trăit E. Fischer, autorul preparatului numit, în 1903, în cinstea sa, veronal.

A auzit cineva de „șoarecele de Armenia” ? Probabil că nu, deși toți știm ce este hermina. Animalul acesta, cu blana atît de apreciată, se numea pe vremuri Armenius mus (=șoarecele armenesc) ; din prima parte a denumirii francezii au scos cuvîntul hérmine.

Sorin STATI

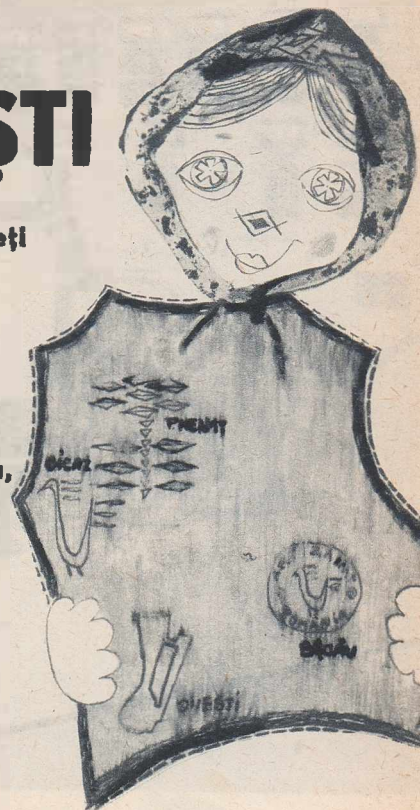
TURIȘTI

Atunci cînd sînteți în trecere prin orașele :

- Bacău,
- Piatra-Neamț,
- Bîcaz
- Roman,
- Slănic Moldova,
- Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej nu uitați să vizitați

MAGAZINELE DE ARTĂ POPULARĂ

bine aprovizionate cu mărfuri de artizanat.

automobiliști!

în trecere prin orașul IAȘI
aveți la dispoziție o unitate modernă :

AUTO-SERVICE

în Șoseaua Păcurari nr. 94
a cooperativei PRESTAȚIUNEA-IAȘI
care execută :

- spălări
- gresări
- revizii și reparații curente
- vopsitorie
- precum și reparații capitale

Prețuri convenabile

▲ Un om și o mașină care produce pasta afrit de solicitată pentru creioane automate.

Sub ochii muncitorilor și tehnicienilor creioanele „Koh-i-noor”, „Toison d'or” și altele pornesc pe bandă în marea lor călătorie.

acasă la „KOH- I-NOOR”

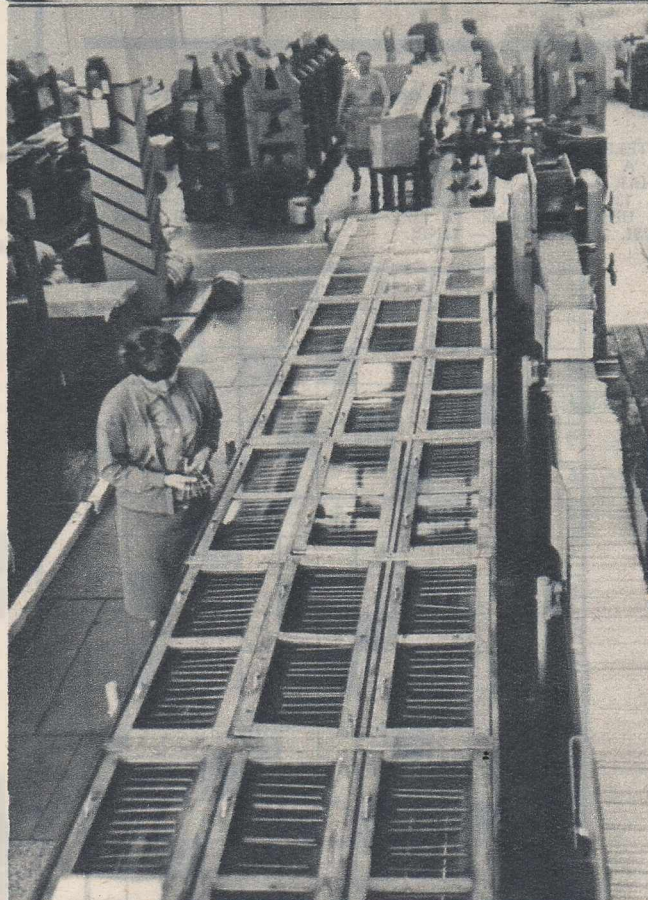
Nu trebuie să traversezi Canalul Mîneicii. Povestea vestitului diamant imperial britanic o vei afla în orice carte de istorie. Mai mult, poate că unele din variantele multiple ale legendei au fost așternute pe hîrtie cu înșeși creioanele nu mai puțin vestite, purtînd aceleași nume: KOH-I-NOOR.

Cînd în 1790, arhitectul vienez Hardtmuth a inventat procedeul fabricării minei de scris din grafit, argilă și grăsimi, el nu bănuia mă-

car că va veni o zi cînd creioanele purtînd inscripția Hardtmuth—Koh-i-noor vor fi celebre.

Dacă îl întrebi azi pe dr. Iaroslav Zunt, unul din conducătorii fabricii de creioane din České Budějovice în cîte țări din lume sînt exportate creioanele „Koh-i-noor”, el va prefera să-ți răspundă: „Ca să aflați numărul exact, nu trebuie decît să reduceți cu 10-15 numărul total al țărilor de pe glob”.

Se spune că în urmă cu mai bine

de un veac și jumătate în bătrînul orașel din sudul Boemiei, contesa Lamezan, care a preluat de la familia Hardtmuth primele ateliere de fabricat creioane, angajase un tînăr specialist pe care-l ținea închis într-o încăpere fără ferestre, ca să obțină în taină amestecuri de materii prime pe baza unor rețete pe care numai dînsa le cunoștea.

Astăzi, pentru muncitorii și tehnicienii fabricii din České Budějovice, „secretele contesei” sînt doar obiec-

tu unor glume savuroase. Procede deele, tehnologia fabricării creioanelor „Koh-i-noor” au cunoscut, mai ales în cei 20 de ani ce s-au scurs de la naționalizarea întreprinderii succese remarcabile, pe temeiul că rora marca fabricii și-a putut menține și consolida fama cîștigată, înfruntînd cu succes orice concurență.

Pasta cleioasă și tuciuire care este înghițită zi și noapte de malaxoare se transformă cu repeziciune uluitoare în mine de diferite grosimi: intensități. Peste 1 600 tipuri de grafit sînt topite aici în cuptoare speciale care degajă temperaturi asemănătoare cu cele ale marilor furnale siderurgice.

Grafitul fierbinte, în stare lichidă, pornește în flux continuu prin miile de șențulețe ale lemnului coesentă moale, gata pregătită să fie înghițită șarja și să se transforme în creion. Creionul acesta, atît cît simplu la prima vedere, presupune un proces complex de fabricație: importuri serioase de materie primă. Mulți nu știu bunăoară că grafitul provine din Ceylon, iar grăsimii din Japonia. Mina propriu-zisă poate fi obținută decît folosind argilă germană, după cum nu oricineșă lemnosă se poate transforma în învelișul minei de scris. Lemnul folosit la „Koh-i-noor” vine și el de departe: din Canada și Mongolia.

După ce firul subțire de grafit și-a găsit făgașul și s-a răcit, cele două jumătăți lemnoase ale creionului sînt înclieate și lipite automat. Urmează pe rînd „ghilotinarea”, rotunjirea, vopsirea și ștanțarea. Totul se face în cea mai mare viteză, cu ajutorul unei linii automate.

Deservită de o brigadă de muncitori formată numai din tineri, linia automată execută doar în patru minute ceea ce înainte se realiza aici în 14 zile. Așa se face că producția crescut simțitor în ultimii ani, asigurînd cantități tot mai mari de creioane pentru piața internă și externă; într-un singur an fabrica „Koh-i-noor” produce aceluși număr de creioane ca în 1970, o asemenea cantitate de mine, în condiții normale, ar fi putut fi înconjurate de două ori.

České Budějovice era cîndva un orașel oarecare, fără istorie, fără viitor. Cei 800 de ani care s-au scurs de la întemeierea lui nu i-au conferit altă reputație mai mare decît aceea de a fi leagănul industriei creioane cehoslovace.

Despre celebrul diamant imperial britanic nu se mai pomeneste decît în cărțile de istorie, în timp ce creionul „Koh-i-noor” din České Budějovice continuă să-și poartă faima în peste o sută de țări.

Acasă la „Koh-i-noor”, milioane de creioane se nasc în ritmul ștanțat al mașinilor automate și se aliniază disciplinat, înainte de a porni în marea lor călătorie.

Dic. BABOIA

carte

■ Purtind titlul celebrei nuvele Alexandru Lăpușneanu — a apărut la Editura pentru literatură un volum de nuvele și povestiri de Costache Negruzzi; editarea cărții putea prilejui însă și o reexaminare critică mai nouă și mai vie a lucrării scriitorului moldovean.

■ Același lucru trebuie spus și în legătură cu reeditarea unor lucrări ca Venea o moară pe Siret a lui Mihail Sadoveanu, Ciocoi vechi și noi a lui Nicolae Filimon și multe altele apărute la alte edituri.

■ Două volume de versuri pentru copii la Editura tineretului: Prin ierăstră zarea albastră de Vasile Mănușanu și Floarea fericii (cam pretențios titlu pentru ce urmează) de Mihai Calmicu.

■ Merită a fi consultat, pentru o seamă de lucruri interesante și instructive, volumașul lui Harold Nicolson — Arta diplomatică, apărut la Editura politică.

■ Semnalăm apariția a două lucrări mari de specialitate: o bibliografie intitulată Viața românească (1948-1963) — indice pe materii, scoasă de Biblioteca centrală universitară din Iași, și o Vocabular de bibliologie (1 674 ermeni) publicat de Biblioteca Academiei (ediție preliminară).

■ Celebra așezare Golești are n sfârșit o carte, intitulată chiar astfel. Autori: M. Popescu și C. Iliescu, editura „Meridiane”, colecția „Monumentele patriei noastre” (în cuprins: așezare, pagini de istorie, monumente de arhitectură feudală, muzeul).

■ În colecția „Monumente istorice” a aceleiași edituri — un sic îndreptat închinat Mănăstirii Iolă. Autor: Radu Popa.

■ Ghidul Monumente din București, autori: Florian Georgescu, Iulian Cernovodeanu și Alexandru Iebuc, apărut tot la „Meridiane” uprinde descrierea (și fotografia) nor monumente de artă feudală, onstrucții monumentale realizate e-a lungul veacurilor, opere de tală plastică reprezentând mari guri și momente ale istoriei și ultirii românești, precum și nele din marile realizări din cești ani. În afară de text și stografii (215 pagini), ghidul curinde și o hartă orientativă.

■ O micromonografie despre Octavian Goga semnează la Editura tineretului I. D. Bălan, contribuind la cunoașterea mai largă a operei poetului.

cinema

■ Doi. Primit — din nu se știe motive de neîncredere — în cere de uitatul cinematograful Timpuri noi”, acest film este ră îndoiială unul din cele mai umoase pe care le-am văzut în itima vreme. Poem cinematografic de autentică și proaspătă senbilitate despre dragoste, despre itința comunicării între oameni. lmul (lucrare de diplomă a tiferului regizor sovietic Mihail oghin) este o replică subtilă ită „incomunicabilității” — mult zbatută temă a cinematografilor icidentale. Cei „doi” sînt admibili: Viktoria Feodorova și

Margaret Lee

Valentin Smirnișki. Film distins cu Marele premiu pentru scurt metraj și cu Premiul special „Fipresci” la Festivalul de la Moscova 1965.

■ Urme în ocean (producție a studioului din Sverdlovsk). Sînt prea puține aventuri, iar spionul se dovedește prea repede a nu fi spion pentru a numi filmul „de spionaj”. Genul își are legile lui, respectarea lor doar pe jumătate se plătește cu prețul lipsei de încordare a spectatorului. Regia: Oleg Nikolaevski. În distribuție: A. Șeremeteva („Drumul spre chei”, „Avintul tineretului”), I. Sretenski („Primele încercări”), G. Nilov („Trei plus două”).

■ În genunchi mă întorc la tine. Titlul este un vers dintr-un cunoscut și plăcut cîntec al lui Gianni Morandi („Voglio per me le tue carezze... rionero, in ginocchio da te...”) Filmul, spre dezamăgirea iubitorilor de muzică ușoară, este făcut din prea puține cîntece și prea multă umplutură comico-sentimentală, ce nu ne dă prilejul să-l ascultăm în voie pe dinamicul și atât de tinarul cîntăreț pe care, sincer vorbind, ecranul nu-l prea avantează. Ceilalți actori ai poveștii cu Gianni Morandi: Laura Efrikian, Nino Taranto („Soții în oraș”), Dolores Palumbo („Buica Sabella”), Margaret Lee — una dintre multele actrițe ce au încercat în zadar s-o înlocuiască pe Marilyn Monroe.

■ Inspectorul. Atît regizorul Milo Dukanović (R.S.F. Iugoslavia) cît și actorul Slobodan Perović sînt cunoscuți ca realizator și, respectiv, interpret al filmelor „Nu te atinge de fericire” și „Bărbații”. Cineastul a înscenat, pentru actorul său preferat o altă suită de peripeții comice, unele cu mai mult haz, altele cu mai puțin.

■ Adevărata față a fascismului (Mihail Romm) și Atentatul (Jiri Sequens), două filme cu puternic mesaj social ce trebuie neapărat văzute.

disc

■ Procurați-vă cel de-al treilea disc, de mare format, al recitalului Maria Tănase, ilustrate — parcă — a neuitatelor cuvinte ale maestrului Argeșite: „Ea (Maria Tănase — n.n.) știe să calce cuvîntul și silaba, să arunce zbenghiul accentului unui vers în

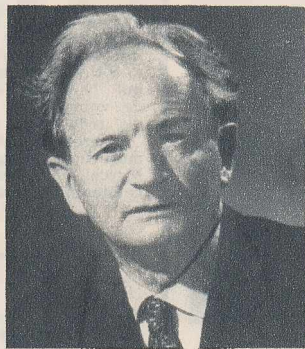

punctul unde cade și pasul ideii și dă, fără greș — întotdeauna — ghirlanda în relieful a unui cîntec de optîncă”. E suficientă descifrarea titlurilor din repertoriul acestui disc, pentru a ne aduce aminte de marea Maria Tănase: „Lume, lume”, „Trei focuri arde pe lume”, „Un fișan avea o casă”, „Bade din dragostea noastră”, „Văleleu”, „Hai maică la iarmaroc”, „Pe deal pe la Cornăești”, „Zise muma cătră mine”, „Nici acela nu-i ficior”, „Nu vine mîndru, nu vine”, „Trenule mașină mică”, „Doină din Dolj”, „Cîte mute, cîte slute”, „Am avut trei mindrulișe” (EPE-0221).

■ Ioana Radu, altă voce măiestră a cîntului popular românesc, este prezentă pe discul EPD-1111 cu un recital folcloric original prin selecție: „Pelin bea, pelin mîninc”, „I-auzi valea cum răsună”, „Bate vîntul vinerea” și multe altele de aceeași factură și intensitate lirică.

■ Iar marele nostru „lăutar” Nicu Stănescu a înregistrat pe discul EPD-1110 tot ce-a găsit mai frumos din vastul lui repertoriu: „Supară-mi ești puicuță”, „Hora boldenească”, „Leiță Floarea”, „Hora dinspre ziuă”, „Dă-mi boierule nevastă” și altele, multe alte, nestemate din salba de pietre scumpe a tezaurului cîntecului românesc.

muzică

Wilhelm Kempff

■ Sîntem în măsură să vă anunțăm un mare concert: cel al venerabilului pianist german Wilhelm Kempff. Unul din artiștii de elită ai epocii noastre își începe turneul în țara noastră printr-un recital cu un program pe măsura numelui său: Mozart (Sonata kv 281), Beethoven (Sonata opus 110), Schumann (Dansurile ligii Dravidienilor), Schubert (Trei impromptu-uri). Sala Ateneului, 13 mai.

■ La Filarmonica „George Enescu” pianista Maria CheroGeorge din Grecia va fi solista Concertului nr. 1 în mi minor de Chopin. Pe așis mai figurează: Suita a IV-a de J.S. Bach (primă audiție), Cantata pentru cor, mezzosoprană și orchestră „Comunistul” de A. Porfete și Uvertura „Egmont” de Beethoven. Conducerea muzicală: Mircea Cristescu, dirijorul corului: V. Pîntea.

■ Săptămîna aceasta este, pare-se, săptămîna concertelor de pian! Maria Fotino interpretează cu orchestra simfonică a Radio-televiziunii, dirijată de Constantin Bobescu, Concertul în sol major kv 453 de Mozart. Veți mai asculta „Variațiuni cinematografice”

de Dumitru Capoianu (primă audiție) și Simfonia „Pastorală” de Beethoven.

■ O formulă interesantă de recital ne este anunțată pentru ziua de 11 mai (sala Mică a Palatului). Violoniștii Mihail Constantinescu și Ștefan Gheorghiu împreună cu organistul Horst Gehan (de data asta la clavicin și pian) interpretează un program Corelli, Haendel, Bach, Haydn.

teatru

Adela Mărculescu

■ După scenele din Piatra-Neamț și Cluj e rîndul unei scene bucureștene — cea a Teatrului „Lucia Sturdza-Bulandra” — să prezinte în premieră piesa Ecaterinei Oproiu Nu sînt turnul Eiffel. „Pseudocomedia” e de fapt o tinerească și dinamică pledoarie pentru modul în care poate fi apropiată fericirea de către oamenii zilelor noastre, invitînd, prin construcția ei, la originale abordări scenice, așa cum au și făcut și Ion Cojar (Piatra-Neamț) și Sorana Coroamă (Cluj). La București, Valeriu Moisescu desfășoară acțiunea dramatică pe o platformă aflată în mijlocul spectatorilor (realizînd și mai mult apropierea dintre mesajul piesei și public), solicitînd actorilor un joc sincer, spontan. Foarte interesant — în slujba textului — decorul lui Paul Bortnovski. Eroi principali: Rodica Tapalagă și Octavian Cotescu.

■ Piesa-poem dramatic a lui Federico Garcia Lorca Nunta însingurată se joacă pe scena Teatrului Național din București într-un spectacol conceput pe intense tonuri lirice și dramatice. O oarecare monotonie, lipsa unor mai mari variații și gradații scenice, se resimt în spectacolul ce suferă și de absența unor proeminente creații actricești. Adela Mărculescu, interpreta principală, reușește unele momente de dramatism, sugerînd tragedia unei fete mistuite de iubire într-unul din colțurile insoritei și însinguratei Spanii. Într-un rol principal pe prima noastră scenă: Traian Stănescu. Parțial sugestiv, decorul lui Mihai Tofan.

■ Întrecerea echipelor de teatru studențești de la Cluj s-a încheiat, firesc, cu premii. Studenții de la „Arhitectură” din București au fost premiați pentru Nu sînt turnul Eiffel (subliniînd și meritul unui constant regizor amator, P. Pufan). Studenții ieșeni au fost laureați pentru spectacolul cu piesa Privește înapoi cu mîntie de Osborne, meritul revenind și regizorului-actor C. Dinulescu. Studenții din Cluj au obținut un premiu pentru o elevată reprezentare cu Suflete tari de Camil Petrescu, regizor: Olimpia Arghir, o entuziastă și înzestrată actriță, care desfășoară cu succes de ani de zile o intensă activitate închinată teatrului studențesc amator. Lista de premii este mai cuprinzătoare și concludentă și pentru rezultatele muncii duse cu amatori de unii artiști profesioniști.

■ Aristofan e modernizat de către dramaturgul Mac Cool într-o spirituală și originală adaptare cu implicații actuale. „Lisistrata”, devenită Ramura de măsline, se joacă pe scena Teatrului de stat din Galați în regia lui Ion Maximilian. Reprezentația alertă, colorată, cuprinde în distribuție pe Ileana Cernat, Ion Ulmeni, Stela Popescu.

televiziune

Duminică 8 mai. „Cîntare Partidului”. Un montaj muzical-literar închinat celei de-a 45-a aniversări a creării Partidului Comunist Român (19.30) ■ La emisiunea „Rapsozi populari” o vom asculta pe Ecaterina Gagea de pe platurile Clujului (20.10) ■ „Duminică la ora 6”, filmul lui Lucian Pintilie, distins cu Premiul special al criticii la Festivalul internațional de la Mar del Plata — 1966 (20.30) ■ Constantin Drăghici, Luigi Ionescu, Cristian Popescu, Petre Geambașu, trio Armonia într-o emisiune, firește muzicală, intitulată „Cîntecul în imagini” (22.00).

Marti 10 mai. Emisiunea „Cabinet medical TV” se bucură de participarea prof. dr. T. Spirchez (20.00) ■ La rubrica „Telecronica economică” o dezbatere în jurul unei probleme pe cit de complexe, pe atît de importante: calitatea lucrărilor de construcții (20.40) ■ Filmul „Maria”, o producție a studiourilor din R. S. Cehoslovacă (22.10).

Miercuri 11 mai. O incursiune în istoria filmelor de desene animate. O reîntînire așadar cu Mickey Mouse, Betty Boop etc. Tentant! (20.00) ■ Cap de afiș fotbalistic: transmisia de la Bruxelles a finalei Cupei campionilor europeni, disputată de Partizan-Belgrad și Real-Madrid (20.25) ■ Anticipări pe litoral. Un film-reportaj intitulat „Preludiu estival” (22.15) ■ Sheila, Sylvie Vartan ș.a. într-o veritabilă „Parada vedetelor” (22.25).

Joi 12 mai. La Studioul mic — piesa scriitorului sîrb Milos Obrenovic: „Pasărea” (20.15) ■ Un album folcloric transmis de la Sofia (21.00) ■ Comedia — de succes pe marele ecran — „Cum se reușește în dragoste” (cu Danny Sava) o producție a studiourilor franco-italiene (21.30).

Vineri 13 mai. La Ankara cu „Teleglob” (21.15) ■ Cîntă tenorul Ion Buzea (21.30) ■ A II-a emisiune „Cenușăresele ecranului” în care e vorba de filmul documentar (22.00) ■ Mia Braia și Ion Luican ne cîntă romanțe (22.30).

Sîmbătă 14 mai. „Două inimi într-un... fals”. Așa și-au intitulat emisiunea autorii ei, Radu Anagnoste și Valeriu Lazarov. Și titlul și semnatarii invită la vizionare (21.15) ■ Atențiune, telespectatori! Atențiune telespectatoare! Reapare „Sfintul” (22.15).

Constantin Drăghici

Sheila

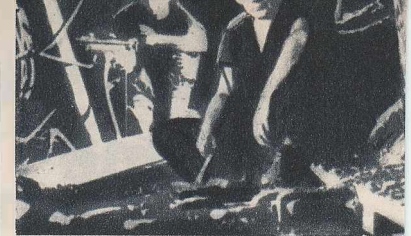
specialiștii cuprului din mansfeld

La Niederröblingen, în sud-estul Munților Harz — una dintre cele mai vechi regiuni cuprifere ale Europei — se află azi cea mai tânără și totodată cea mai modernă mină de cupru a Republicii Democratice Germane.

Aici se aplică în prezent o tehnologie radical nouă a exploatării cuprului. Realizatorul acesteia, dr. Otto Fleischer — arată „D.D.R.-Revue” — avea în urma sa o experiență de 40 de ani în acest domeniu atunci când a elaborat-o. Experiența practică a muncii în minele de potasiu ale R.D.G., în cele de lignit și cărbune era nefolositoare căci — așa cum a remarcat dr. Fleischer — „exploatarea acestui minereu atât de dur trebuie abordată într-un fel nou. Importanța minereului de cupru din Mansfeld, cu cele 50 de întreprinderi pe care această materie primă le are în economia noastră, crește cu fiecare an...” Prin noua tehnologie se intenționa nu

numai îmbunătățirea condițiilor de muncă în mină ci și creșterea productivității. Până atunci două treimi din munca depusă în mină consta în sfredelirea pămintului și a rocilor, ca să se poată ajunge la minereu.

Cercetările științifice și primele experiențe în legătură cu noua tehnologie au durat trei ani, după care s-a pornit la experiența principală de la Niederröblingen. Șase oameni de știință și 150 de muncitori au încercat numeroase variante ale noii tehnologii. Metoda la care s-au oprit specialiștii în cele din urmă este ingenios de simplă. Între două axe paralele tăiate în stratul de minereu, lungi de circa 150 metri, se sfredelesc un mare număr de orificii, care slăbesc rezistența blocului. Prin aceste orificii se pompează apă la 30 de atmosfere, pentru ca rezistența să slăbească și mai mult. Apoi, în terenul astfel pregătit, este pus în funcțiune

Screperul își croiește drum în stratul de cupru.

un screper puternic, care taie stratul de minereu și îl varsă pe banda unui conveyer.

Folosind metodele tradiționale, un miner foarte bun nu putea scoate decât cel mult 6 metri cubi de minereu pe schimb. Cu ajutorul noii metode productivitatea este de câteva ori mai mare, iar majoritatea muncii minerilor se reduce la minuirea și supravegherea mașinilor. „Bineînțeles — a remarcat șeful de echipă Günther Kruggel — trebuie să învățăm multă fizică, tehnologie, mecanică minieră. Dar oamenii de știință ne ajută în studiu, iar noi îi putem ajuta la rindul nostru cu experiența noastră practică”.

D. S.

La tradiționalul Tîrg internațional de la Osaka (Japonia), deschis în cursul lunii aprilie, Republica Socialistă România a fost reprezentată printr-un oficiu comercial cu expunere de mostre din sectoarele: petrol, chimie, lemn-mobilă, industrie ușoară și alimentară și artizanat. Afît calitatea exponatelor cît și modul de prezentare a acestora au întrunit aprecieri pozitive din partea vizitatorilor.

cel șapte pitici

Vor fi șapte. Ca în povestea cu Albă-ca-Zăpada. Tot pitici. Nu de un cot fiecare, ci mai mărișori — 14 metri lungime și 25 de tone greutate. Piticii aceștia nu vor săpa în mine și nici nu se vor zbengu prin pădure, culegînd ciuperci sau ascunzîndu-se printre ferigi. Respectivii pitici, aparținînd marinei americane, vor fi puși să deretice — și nu în palatul Albei-ca-Zăpada, ci pe fundul oceanului. Adîncimea maximă — 1 000 de metri. Iar cum acolo, în adîncuri, este întuneric beznă, piticii vor avea ochi-radar. Memoria lor este electronică și plămîni le sînt de oțel. Ați ghicit ce fel de pitici sînt? Submarine pitice. Vor fi folosite pentru a degaja echipajele submersibilelor immobilizate pe fundul oceanului. Avantajul utilizării lor constă în posibilitatea rapidă de transport.

Ajunge echipajul unui submarin în primejdie? Se imbarcă piticul în calea unui vapor și se expediază la locul accidentului. La nevoie, pentru expediție poate fi folosit chiar și avionul.

Ce se întîmplă, însă, cînd submarinul-pitic ajunge prea tîrziu? Sau cum ar fi

putut fi salvat echipajul submarinului „Thresher” după tragicul accident din 1963? Dar la Palomares? Se afirmă că dacă marina S.U.A. ar fi avut flota celor șapte pitici (care costă 180 milioane de dolari), recuperarea „mărului otrăvit”, pierdut la 17 ianuarie în regiunea de coastă a Spaniei nu ar mai fi dat atîta bătaie de cap. Ar fi intrat piticul în mare și ar fi adus bomba la suprafață, iar cu asta s-ar fi isprăvit emoțiile, dar mai ales ar fi fost evitată prelungirea demonstrațiilor de protest împotriva zborurilor avioanelor purtătoare de bombe nucleare.

Așadar, cei șapte pitici sînt considerați drept o măsură de prevedere în urma neplăcutelor experiențe ale S.U.A. cu bombe pierdute și alte accidente atomice.

Nu degeaba se spune însă că prudența este mama înțelepciunii. N-ar fi deci mai prudent și mai înțelept să se renunțe la jocul cu bombele și cu piticii submarini?

Augustin BUMBAC

marea criză a unei mici armate

De o vreme încoace, armata Luxemburgului, cel mai mic dintre statele membre ale pactului atlantic, a fost cuprinsă de un fel de... anemie pernicioasă. Efectivele ei, altă dată de 5 600 de oameni, s-au redus la mai puțin de jumătate, atîngînd, în prezent, cifra de abia 2 000.

Fenomenul se datorește, după cum se pare, faptului că populația masculină a acestui stat miniatural (2 500 kmp, 330 000 locuitori) nu agreează meseria armelor și nu se simte de loc tentată s-o îmbrățișeze în mod liber și nesilit. Drept care, problema recrutării voluntarilor pentru armată devine din ce în ce mai greu de rezolvat, ceea ce creează autorităților de resort complicații numeroase, în condițiile în care stagiul militar obligator pentru tinerii luxemburgezi este de numai șase luni.

Din cauza unei perioade de instrucție atât de scurtă, militarii în termen devin practic inutilizabili pentru artilerie. Or, cea mai importantă unitate a armatei Luxemburgului este tocmai una de artilerie, respectiv batalionul de „tunari”, integrat în divizia a 8-a de infanterie a S.U.A. staționată în Europa sub steagul N.A.T.O. Ca urmare a „penuriei” de voluntari și efectivul acestui batalion s-a redus: de la 500 la 350.

Încercările autorităților militare, în primul rînd ale ministrului forțelor armate, Marcel Fischbach, de a-și convinge concetățenii de avantajele portului voluntar

al uniformei, n-au dat pînă acum roade. Argumentele au rămas ineficace. Inclusiv cel mai recent că militaria e o școală ideală pentru cei ce vor să intre în poliție. Și nici reformele introduse în armată n-au fost de folos.

Preferința luxemburgezilor pentru indeletnicirile civile reiese și din faptul că în timp ce micul lor stat deține — cu o producție anuală de circa 4,5 milioane tone — recordul mondial în producția de oțel pe cap de locuitor, „forțele” sale armate nu dispun de nici un tanc, de nici un avion și nici măcar de un... general. Cele 18 tunuri — nemotorizate — ale artileriei luxemburgeze sînt de un tip folosit în cel de-al doilea război mondial. Iar tentativele Statelor Unite de a-l determina pe cel mai mic dintre aliații lor atlantici să cumpere arme mai moderne (firește „made in U.S.A.”) au rămas pînă în prezent fără rezultat, pentru că luxemburgezii le consideră un lux inutil.

Desigur, nu toți luxemburgezii. Există și unii profund îngrijorați de criza prin care trece mica armată a Marelui Ducat. Printre ei și ministrul Fischbach care, lipsit precum se pare de orice simț al umorului, a afirmat recent cu cea mai mare seriozitate: „Contribuția noastră la N.A.T.O. garantează ca nici o lacună să nu se ivească în frontul de apărare al lumii libere...”

A. STANCIU

„tukutese quintuplets trust”

Așa se numește o firmă recent înscrisă în registrele comerciale ale Republicii Sud-Africane. V-ați aștepta ca ea să se ocupe de exploatarea diamantelor, aurului sau altor materii prime din această țară îndepărtată. Dar nici vorbă de așa ceva! Noua firmă exploatează... cinci negri mititei. Mai exact: două fetițe și trei băieți, născuți recent de aceeași mamă în numai 67 de minute.

Cum e și firesc, nașterea acestui chin-tuplet de către negresa Nogeni Tukutese la spitalul din portul sud-african East London a produs senzație nu numai în orașul respectiv, ci și în întreaga țară unde un astfel de fenomen se produce pentru prima oară.

Cunoscînd situația economică precară în care se află familia Tukutese (tatăl, Tafene Tukutese, este muncitor necalificat) cetățenii i-au venit repede în ajutor, pentru a putea face față însemnatelor cheltuieli legate de spitalizarea și întreținerea celor cinci copii. La contul deschis la bancă pentru nou-născuți s-a depus repede o sumă însemnată, fapt care vorbește de la sine despre solidaritatea omenească ce depășește frontierele rasiale.

Dar în țările capitaliste ingeniozitatea în afaceri nu cunoaște limite. S-au găsit

persoane care au înțeles că cei cinci negrișori pot deveni o minunăție sursă de profituri. Și au constituit repede o firmă, denumită „Tukutese Quintuplets Trust” care, ținînd seama de marelui interes dovedit de televiziune, reviste ilustrate etc. pentru acești nou-născuți, se va ocupa de publicitatea făcută celor cinci copilași.

Țicu SIMION

Cel cinci gemeni Tukutese.

new york stock exchange se mută ?

După greva muncitorilor din transporturi, John V. Lindsay, primarul orașului New York, încearcă astăzi o nouă emoție: New York Stock Exchange (sau „Big Board”), cea mai mare bursă de valori din lume, se mută. Sau cel puțin așa a lăsat să se înțeleagă Keith Funston, președintele bursei, care în numele instituției pe care o conduce s-a declarat în total dezacord cu măsurile luate de municipalitatea New Yorkului privind majorarea cu 50% a taxelor asupra vânzării-cumpărării de titluri. Ca atare, el a comunicat primarului hotărârea consiliului guvernatorilor din colosul de pe Wall Street, de a abandona proiectul construcției unui nou sediu în Manhattan (evaluat la 50 milioane dolari) și de a rezilia sau proroga contractul încheiat cu un an înainte, asupra terenului din Broad Street, unde urma să se ridice noua construcție. Pierderea unui contribuabil de talia lui Stock Exchange ar constitui desigur pentru municipalitatea New Yorkului o lovitură grea, care s-ar putea traduce printr-o pierdere de nu mai puțin de 100 milioane dolari anual. Dacă este vorba numai de o simplă amenințare sau de o realitate, nu se știe încă sigur — mai cu seamă că „mutări” de acest gen au mai fost proiectate de Big Board în mai multe rânduri, în cazuri asemănătoare. Ceea ce este de remarcat, este însă faptul că reprezentanții ai celebrei burse investighează de mai multe săptămâni diferite localități ale statului vecin, New Jersey — Newark, Hoboken, Jersey City și Weehauken — în căutarea unui nou sediu. În 1933, când a fost propusă majorarea taxei asupra vânzării de titluri, New York Stock Exchange a închiriat un edificiu în Newark, amenințând și atunci cu mutarea. Majorările neîntrind în vigoare însă, bursa a rămas pe loc. Lucrurile s-au repetat cu 16 ani mai târziu. În prezent, Keith Funston a declarat că situația este mult mai serioasă întrucât taxa actuală pare „excesivă” față de impozitul deja perceput de 2/100 asupra fiecărei tranzacții, mai cu seamă că — după afirmațiile sale, desigur —

70% din totalul afacerilor bursei provin (chipurile) din afara statului New York. Obișnuiții de pe Wall Street privesc oarecum cu nostalgie „emigrarea” unei instituții care cu 174 ani în urmă (1792) a luat ființă pe aceste meleaguri, la umbra unui bătrân platan de pe Wall Street. Aici s-au întâlnit pentru prima oară câțiva negustori, tranzacționând valori emise atunci pentru finanțarea războiului de independență. În 1792 „bursa” se mută într-o cafenea din colțul străzilor Wall Street și William Street și apoi în alte localități, până în 1903, când se fixează în actualul sediu. Până una-alta pe adresa lui New York Stock Exchange au și sosit oferte din peste 40 orașe americane, gata să asigure ospitalitate... năpăstuitului Big Board.

Viorica BABA

un pod peste strimtoarea gibraltar ?

În ultimii ani s-au inițiat mai multe proiecte pentru construirea unui pod gigantic peste strimtoarea Gibraltar, care să unească Spania cu Marocul. Unul dintre cele mai recente proiecte prevede o construcție originală și îndrăznească cu ajutorul căreia se va putea birui una din cele mai grele dificultăți și anume o asemenea amplasare a pilonilor de susținere încât să se evite adâncimea prea mare a apei. Prin realizarea unor deschideri de circa 2.000 m podul va putea fi construit în așa fel încât pilonii să nu treacă a fi fixați la o adâncime mai mare de 200 m. Proiectanții speră să realizeze podul — care va bate de la mare distanță toate recordurile în privința lungimii deschi-

derilor — prin utilizarea unor materiale de construcție care să permită reducerea numărului de piloni. Podul este astfel proiectat ca, în cazul prăbușirii, prin absurd, a unei deschideri, restul lucrării să nu fie afectat. Pilonii de susținere urmează să fie puternic ancorați cu un mare număr de cabluri. Această precauție este absolut necesară, dacă ținem seama de faptul că în strimtoarea Gibraltar viteza vântului atinge uneori 200 km/oră. Proiectul prevede ca podul să aibă două linii de cale ferată și o șosea dublă — pe care vor putea circula în fiecare direcție concomitent câte trei vehicule.

Gh. DORU

expo '67

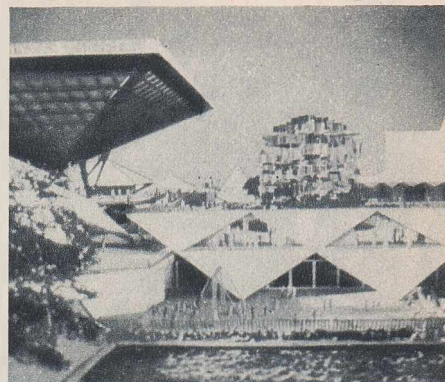
Finanțarea viitoarei Expoziții universale (Montreal, 28 aprilie-27 octombrie 1967) va costa — după estimările șcute — 280 milioane de dolari. Veniturile antecalulate sînt stabilite la 220 de milioane dolari. Diferența; 60 de milioane dolari, va fi un deficit pe care statul canadian pare dispus să-l suporte, contînd, firește, un beneficiu de prestigiu. Cifra este mare, dar dacă e comparată cu pierderile cu care s-a soldat expoziția de la New York (1964-1965), a nu apare ca fără precedent. Între timp construcțiile avansează. În nii mari, edificiile vor fi terminate în ianuarie a anului în curs. Astfel, e Anul nou 1967 Canada și Montrealul or întîmpina centenarul confederației și, respectiv, aniversarea a 325 de ani a rașului imbogățit cu noi construcții. S-a anunțat participarea la expoziție peste 70 de state din întreaga lume.

Prezența acestora va putea fi remarcată atît în pavilioanele internaționale, concepute ca demonstrații tematice, cît și în pavilioanele naționale, ilustrînd direcția considerată drept cea mai sesizantă a dezvoltării social-economice sau tehnico-științifice a țării respective. Astfel, dacă Franța își va prezenta expoziția în jurul temei „Tradiții și invenție”, Uniunea Sovietică va ridica la Montreal un Palat al cosmosului, un fel de planetariu al viitorului; Belgia va prezenta o arhitectură total deosebită de aceea a Expoziției universale din 1958 de la Bruxelles, pavilionul ei fiind de astă dată construit din așa-numiții „pereți solari”, între care vor fi prezentate, printre altele, și unele din cele mai frumoase tablouri din renumitele muzee belgiene. Țările Scandinave au hotărît să participe cu un pavilion comun. Dar cum o expoziție de asemenea an-

vergură nu se poate concepe fără o latură de divertisment, capitolul distracții-destindere-curiozități va fi amplu ilustrat. Și, pentru reușita acestui aspect, se consacră multă inventivitate și fantazie, mulți bani și mult spațiu. Printre cei chemați să asigure reușita pe acest tărîm se numără și faimosul cineast american Walt Disney, autorul celebrelor filme de desene animate, care a fost angajat cu funcția de consilier pentru spectacole.

La aceste câteva informații prealabile se cere adăugată precizarea la care par că jîn în mod deosebit organizatorii: și anume că „Expo '67” nu va fi un tirg, că scopul său va fi de a „demonstra valoarea și utilitatea realizărilor prin originalitatea prezentării lor”.

Gabriela DOLGU

Pavilionul canadian (magnetă).

„cu noi cum rămîne?”

O dată cu întîlnirile anglo-rhodesiene din această săptămînă, la nivelul experților, a început ceea ce agențiile occidentale numesc „procesul în trei etape al reconcilierii”. După începerea convorbirilor experților ar urma o întîlnire la nivel ministerial și, în sfîrșit, semnarea unui acord oficial de către cei doi premieri.

Cum se explică graba diplomației engleze, de natură să confirme în mod iremediabil acuzațiile că nu se intenționează răsturnarea premierului Smith ci doar acreditarea sa pe o cale ocolită? Evident, un factor poate fi rezultatul alegerilor din Anglia care dau mai multă libertate de acțiune actualului guvern. Dar alt factor care nu poate fi trecut cu vederea este și competiția dintre diverși aliați occidentali în lupta pentru pătrunderea în locurile vulnerabile ale fostului imperiu englez. Exact în săptămîna cînd Londra a accelerat procesul negocierilor cu Ian Smith, s-a aflat că fostul ministru vest-german al apărării, Joseph Strauss, a întreprins o călătorie secretă în Rhodesia unde s-a întîlnit cu Ian Smith, cu ministrul de externe și cu cel al apărării. Faptul că s-au discutat atît probleme diplomatice cît și militare conferă implicații mai largi acestor întîlniri.

Correspondentul la Salisbury al organului conservator Daily Telegraph este preocupat în primul rînd de perspectivele

penetrației economice vest-germane. „Herr Strauss — scrie cu nădui acest corespondent — este cunoscut pentru legăturile pe care le are cu intermediarul de bursă din Hamburg, Herr Joachim Seelmaecker, care a anunțat obținerea sprijinului băncilor elvețiene pentru crearea unui consorțiu de firme vest-germane interesate în comerțul cu Rhodesia”. Corespondentul adaugă că negocierii tutunului rhodesian speră „să pătrundă în acest an pe piața europeană prin intermediul vest-german” și că „vizita lui Strauss este considerată ca avînd o importanță deosebită în deschiderea drumului pentru alți oameni de afaceri vest-germani”.

Se poate prevedea că rezultatele vizitei secrete a lui Strauss nu vor fi de natură să facă mai ușoară sarcina negociatorilor englezi în cadrul tratativelor anglo-rhodesiene începute la Londra.

Dar în timp ce pe piața din metropola marfa politică rhodesiană — stăpînirea minorității rasiste — începe să fie supralicitată, majoritatea africană a țării se întreabă cu tot mai multă ascutime: dar cu noi cum rămîne? Și răspunsul vine sub forma intensificării acțiunilor armate ale mișcării de partizani pentru eliberarea populației africane. În Rhodesia se deschide un nou cîmp de confruntări violente.

N. LUPU

Cu prilejul alegerilor pentru desemnarea consiliilor studențești, la Universitatea din Roma au avut loc ciocniri în cursul cărora elemente profasciste l-au ucis pe studentul socialist Paolo Rossi de la Facultatea de arhitectură. În semn de protest împotriva acțiunilor agresive ale elementelor profasciste, studenții democrați au ocupat Facultatea de litere, iar la începutul acestei săptămîni studenții de la centrele universitare din întreaga Italie au declarat o grevă de două zile. În fotografie: poliștii veniți la Facultatea de litere să-l evacueze pe studenții au primit o ripostă dîră.

COPERTA NOASTRĂ : desen de I. COVA

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale. la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”.

Bucuresti, 1 Mai 1966